Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year..... $2.00 | To Europe:
half year..... 1.00 | per year..... $2.50
single copy..... .05 | half year..... 1.25

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРҐАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить кождого четверга
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік..... $2.00 | До Европи:
на пів року 1.00 | на рік..... $2.50
поод. число .05 | на пів року 1.25

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 26-го лютого 1914. Ч. 9. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, February 26, 1914. N. 9.

НЕПОРЯДКИ В НОВІМ СОЮЗІ.

ПРОПАЛО ПОСМЕРТНЕ. — ГОЛОВНИЙ УРЯД БОЇТЬ СЯ КОНТРОЛЇ!

Від довшого часу ґазети широко розписують ся про непорядки в новім Руськім Народнім Союзї у Скрентонї, Па., а орґан того Союза „Народна Воля" цїлий сей час безвпинно силуєть ся оборонити свій уряд та вмовити у своїх читачів, що в її Союзї не було жадних крадїжий анї обманьств. Спершу не хотїли ми нїчого про се писати, аби новий Союз скрентонський не гадав, що ми тїшимо ся з чужого нещастя. Але тепер бачимо, що справа стає занадто поважна, аби про неї мовчати. Виходять на сьвітло денне дїйсно великі непорядки в тім Союзї і нашим обовязком подати се до публичного відома, аби потім не було нарікань, що нїхто з поважної сторони не остеріг людий в пору перед небезпекою, яка може їм грозити, коли легкодушно віддадуть ся в опіку несовісним людям.

Отже з уваги на те подаємо нашим людям до відома отсї два яркі факти з дїяльности нового Союза скрентонського.

1) В новім Союзї викрила ся фактична крадїж і обманьство. Тисячу долярів виплачених за мнимого члена Дранчака десь пропало, бо Стефан Дранчак, якого підписали на поквітованю, анї не знав, що його брат належав до Союза, анї не дістав зломаного цента із його посмертного. Він се зізнав перед Notary Public, а цїла справа буде оголошена публично.

Справу сю хотїв уряд Союза затушувати, але мало-помалу вона вийшла на верх і стає щораз голоснїйшою.

2) Проти непорядків у новім Союзї скрентонськім виступив його контрольор п. Н. Мигасюк і головний орґанїзатор п. Н. Середницький. За се, що вони не хотїли покривати непорядків і публично проти них виступали, голова нового Союза скрентонського завісив їх в урядованю та оголосив се в „Народній Волї".

Вже сї два факти вказують, які там порядки в тім новім Союзї у Скрентонї. Осьтак хотїть ся він до упадку. Воно все так буває, коли непокликані люди беруть ся не до свого дїла, а мають на цїли не добро народа, тільки підкопуванє старої, поважної, дїйсно народної інституції.

У слїдуючім числї „Свободи" напишемо ширше про відносини у скрентонськім Р. Н. Союзї.

—o—

ЗВОРУШАЮЧА ХВИЛЯ.

ДАР УКРАЇНСЬКИХ ДІТИЙ ЖЕРТВІ ЛЯЦЬКОГО ЗВІРСТВА.

З Галичини пишуть: Дня 1 с. м. відбуло ся в селї Горпинї (повіт Камінка струмилова) велике віче в шкільних справах. На віче прибув посол Володимир Сїнґалевич, котрий в річевій промові, що тривала около півтора години, зобразив яркими красками вопіючі до неба відносини у народнім шкільництві в Галичинї, які видають таких вшехпольських опришків, як горпинський учитель Батюк, котрий до крови побив хлопця Бойцуна. Далї бесїдник теплими словами говорив про заслуги чесного війта з Горпина п. Яцка Лучки, котрому навіть американські Русини пересилають листами слова признаня. Потім пос. Сїнґалевич добув з посольської торби прегарно вишиту сорочку, заявляючи, що дар сей передають через него шкільні дїти його родинної сторони для маленького побитого Батюком Бойцуна. Настала зворушаюча хвиля, що всїм присутним витиснула сльози з очий. До посла протискаєть ся прибитий горем батько Бойцуна і уриваним, але твердим голосом каже, що його дитина по дорогий дар сей прийшла би радо сама, та, на жаль, не може, бо лежить дома тяжко хора від побоїв... Між товпою розносить ся голосне хлипанє материй. Видко, що старий Бойцун хоче ще щось сказати, але жаль і зворушенє не дають йому говорити. Він мовчки підносить одержану вишиванку в гору, потім цїлує її, притискає до грудий і поволи та повагом відходить на бік. Вкінци віче одноголосно висказало заслужене „признанє" інспекторови Мандичевському, ухвалило домагатись зміни польської викладової мови в місцевій школї на руську і заявило довірє послови п. Сїнґалевичеви та щиру подяку за його труд і працю для висьвітленя неможливих відносин в галицькім шкільництві.

—o—

З ТИЖНЯ.

Пароплав „Рома" загнав ся підчас мраки на скали недалеко „Но Ман'с Ленд" біля масачусетського побережа, загрожуючи житю 518 людий. — Сенатор Злучених Держав Тома П. Ґор з Оклягоми зістав уневинений в процесї з панею Мінні Е. Бонд, яка домагала ся від него відшкодованя в квотї $50.000. — Образ недавної снїговійницї (блїззард), що перед двома тижнями шалїла з великою силою в Ню Йорку і околицї. — Ґенерал-майор Джордж Барнетт має стати командантом маринарки Злучених Держав. — Роберт Й. Лоґан з Монтреалю зістав головним побідником на лижварських перегонах, устроюваних східними аматорами в Нюбурґ, Н. Й. — Уродини Вашінґтона відсьвятковано скрізь по Злучених Державах з великими торжествами. На образку представлений Вашінґтон, а понизше дім в Монт Вернон, Ва., в якім він умер, і „Сульґрейв Манор" в Анґлїї, стародавний дім роду Вашінґтонів. — Сенатор Гок Сміт зістав іменований Вілсоном на провідника цлової борби в Панамськім каналї.

ДИНАМІТОВИЙ ЗАМАХ НА ЕПИСКОПА.

ШІСТЬ ОСІБ ЗГИНУЛО, ВІСІМ ТЯЖКО РАНЕНИХ.

В понедїлок, дня 23 с. м. лучила ся на Угорщинї в містї Дебречинї страшна подія. В домі греко-католицького епископа Міклошія (мадярського, не руського) вибух динаміт, який розсадив дім та убив шестеро осіб, а осмеро ранив. Між убитими особами є двох сьвящеників: о. др. Шлепковський, секретар епископа і о. Яцкович, котрого динаміт розірвав на куснї. Крім них згинув на місци адвокат Ошат, двох служащих і кухарка. Між 8 тяжко раненими є 4 сьвящеників, двох лїкарів, жінка директора театру і слуга.

Епископ Міклошї спас ся наче чудом, бо якраз передтим його тяжко хорого відвезли до шпиталю.

Динаміт прийшов до епископа почтою з Черновець в пачцї, яка важила 36 фунтів. Післали його Румуни з ненависти до епископа Міклошія, бо казали, що він мадярщить угорських Румунів, котрі жиють в його дієцезії. Пачку з динамітом отворив секретар епископа др. Шлепковський і сейчас повстав вибух.

Власти післали на слїдство богато полїційних аґентів до Черновець.

—o—

АМЕРИКА СЕРЕД СНІГІВ.

НЕ УБУВАЮТЬ, А ПРИБУВАЮТЬ.

Звичайно в той час сьміє ся у нас в Америцї тепле сонце, а тепер мороз держить цїлко величезні снїгові маси, які засипали нашу країну перед тижнем. Колиж мороз трохи попустить, то на місце старого снїгу, який потрохи потахає, натрясає новий сьвіжу верству. І так Американцї вже другий тиждень живуть серед небувалих у них снїгів.

Дали ся ті снїги добре знати і містам і селам. Всюди прикро і тяжко дати собі раду з доскульним гостем. Але найприкрійше відбило ся се на зелїзницях, бо на многих були спізненя або здержаня поїздів. Колиж де вже поборено перепони й усунено снїг, то вітер знова намітав цїлі гори снїгові і спинював поїзди. Так триває і доси. Управи зелїзниць безрадні, а населенє міст падкує, що неправильна комунїкація спричинює дорожінє артикулів поживи.

Яке горе спричинили великі снїги великим американським містам, видно се на Ню Йорку. Комісар уряду чищеня улиць в Ню Йорку Федерстон заявив, що видав уже 700.000 долярів на усуванє снїгу, а доси вспів ледви 6-ту часть усунути та очистити з нього тільки самі найголовнїйші улицї. Щодня працює 14.000 людий з 2.500 возами і 5.000 кіньми, але все те ще дуже мало. Коли не прийдуть на поміч, казав він, теплі лучі сонця, то на очищенє Ню Йорку зі снїгу треба ще 7 тижнів.

З Шікаґо, Ілл., доносять: В понедїлок, 23 с. м. були тут страшні бурі і снїжна заметїль. Згинуло чотири особи; з того дві замерзло; богато осіб віднесло покалїченя. В богато склепах наслїдком бурі повибивані виставові шиби. На зелїзници повний застій, а пристань в Шікаґо перший раз сеї зими лїд заблькував.

Мороз сього тижня зачав ся в недїлю; в понедїлок було пересїчно 14 степенів Фаренгайта (—10 степ. Цельзія), в ночи з понедїлка на второк зимно досягнуло аж до 0° Фаренгайта (майже — 18 степ. Цельзія), а ві второк рано було 2 степ. Фаренгайта (— 16 степ. Цельзія); пополудни того дня трохи потеплїло і снїг почав поволи топити ся.

—o—

БУРІ НА АТЛЯНТІЙСЬКІМ ОКЕАНІ.

ПРИГОДИ КОРАБЛЇВ.

Минулого тижня панували також над Атлянтійським океаном сильні вітри, які спричинили великі бурі. Ся буря наробила чимало шкоди кораблям, що якраз тодї знаходили ся в дорозї.

Пароплавом „Рома", який віз 518 пасажирів, так сильно кидала буря, що занесла його на морські скали і мало що бракувало, а був би розбив ся; але на щастє вдало ся капітанови ще в пору вибристи споміж скал та виратувати корабель від загибели. Потім пароплав „Рома" поплив дальше, але дуже поволи, бо буря його сильно ушкодила.

На малім корабли „Кунтія" повстав наслїдком бурі пожар. Залозї вдало ся впору втїкти на корабель „Мінія".

Малий корабель „Джан Гансон" буря так сильно ушкодила, що грозило йому затопленє. На щастє недалеко плив пароплав „Кумо", котрий забрав залогу „Джана Гансона".

Потерпіло від бурі також богато инших кораблїв, що були тодї на повнім морі.

—o—

ГАЛИЦЬКА ВИБОРЧА РЕФОРМА.

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ ДО ЗГОДИ.

Хоч Поляки з Українцями були вже погодили ся в справі виборчої реформи і то завдяки уступчивости Українців, котрі згодили ся на побільшенє краєвого видїлу о 1 польського члена, то мимо того не хотїли вони Українцям уступити в такій дрібницї, як утворенє окремого виборчого округа з міста Львова (з цензусового вибору). Поляки хотїли, аби Українцї на 9 мандатів зі Львова не мали анї одного самостійного у своїй столицї, а хотїли до того українського округа прилучити ще українських виборців з Жовкви. Українцї на се не хотїли згодити ся, але остаточно вдруге уступили і пристали на утворенє українського округа Львів-Куликів. Українцї показали ся аж занадто уступчиві і дали змогу Полякам безправно хвалитись (бо на 206.000 населеня Львова є 45.000 Українців), що Українцї дуже слабі у Львові та, що їм там не належить ся український унїверситет.

По сїй остатній вже уступчивости українських послів в справі виборчої реформи нема вже жадної перепони для її ухваленя.

Ширше про цїлу реформу напишемо пізнїйше, як вже вона буде ухвалена в повнім соймі.

—o—

БІДНИЙ МІЛЇОНЕР.

УТЕЧА МІЛЇОНЕРА ПЕРЕД ПОДАТКОМ.

З Клївленд, О., доносять: Звісний мілїонер, званий „нафтовим королем". Джан Ракефелер дістав повідомленє від огайського стейтового оцїночного уряду, що визначено для нього податок. Повідомленє принесло йому до його мешканя в Клївлендї двох урядників. Податок визначено йому 12.690.000 долярів річно від майна вартости 900 мілїонів долярів, бо на таку суму його оцїнено. Значить, що Ракефелер має платити 1.052.000 долярів на місяць, або 285.210 долярів на тиждень, або 35.030 долярів на день, або 2.752 дол. на годину, або 47 долярів на мінуту. Се страшне, подумав собі старий 75-лїтний мілїонер: чоловік ледви обернеть ся та зробить кілька кроків, а вже сотки долярів стратив, а положить ся спокійно спати, то за сей час стратить кільканайцять тисяч долярів; та впрочім, деж серед таких відносин можна спокійно спати. Алеж бо, як не спить чоловік, то таксамо кожда мінута коштує 47 долярів. Що робити? Один чоловік має тільки платити, що цїлий повіт? І бідний мілїонер загадав на старість ще зачинати боротьбу з податковими властями та хитро-мудро викручувати ся перед горожанським обовязком. І він звелїв свому секретареви повідомити податковий уряд, що він виїхав до своєї посїлости в стейтї Ню Йорку, бо він там живе постійно і податку того не буде платити. Але уряд на се не зважав, а повідомив Ракефелера, що коли до 5 днїв не подасть спису свого майна, то наложить на нього кару у висотї 50 процент податку на основі нового права Варнеса.

Але Ракефелер мимо того таки пробує ще щастя. На письмо уряду навіть не відповів, а втїк до своєї посїлости Форест Гілл в стейтї Ню Йорк. Податковий комісар в Клївлендї сказав, що утеча Ракефелера вказує, що він не хоче виявити вартости свого майна, але се йому нїчого не поможе.

Навіть, як би старий мілїонер утїк до неба — чи радше до пекла — то податок не пропаде.

—o—

СЛАБЕ ВІЙСКО.

ЧВЕРТЬ МІЛЇОНА ВОЯКІВ ЗАНЕДУЖАЛО.

Загально звісно, що Французи — се вимираючий нарід. Родить ся там менше нїж вмирає і тому народу щораз то менше, а через те також малїє число війска. І коли недавно Нїмцї, котрих Французи вважають своїми ворогами, побільшили число свого війска, то на Французів упав страх. Треба, кажуть, і собі побільшити, але як, коли число населеня впадає. Не було иншого способу, тільки треба було завести замісць 2-лїтної 3-лїтну службу. В той спосіб Французи дістали 700.000 нових жовнїрів. Нїмцї сьміяли ся з Французів і питали ся їх: „А що буде дальше, як ваші жінки будуть щораз то менше родити дїтий? Хиба так як перше ви зменшували лїта служби у війску, тепер будете безвпинно побільшувати, аж дійде до того, що всї Французи цїле житє будуть служити при війску". Французи мовчали і взяли ся до працї та учили пильно своє війско воєнної штуки. Але знов показалось, що не досить, що мало родить ся Французів, але і ті, що родять ся, то слабі. Ось недавно на військових вправах з тих 700.000 вояків занедужало аж 250.000, то значить більше нїж трета часть. Тепер Нїмцї знова сьміють ся з Французів і кажуть, що їм зашкодив немилий запах стрільного пороху та радять, щоби на будуче додавали до стрільного пороху перфуми.

В 44

РОДИМЦЇ! СЬВЯТКУЙТЕ 100-ЛЇТНИЙ ЮВИЛЕЙ УРОДИН Т. ШЕВЧЕНКА! З НАГОДИ 20-ЛЇТНОГО ЮВИЛЕЮ Р. Н. СОЮЗА ПРИЄДНУЙТЕ ДЛЯ СЕЇ НАРОДНОЇ ІНСТИТУЦІЇ ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ! НЕ ЗАБУДЬТЕ ЗЛОЖИТИ СВОЮ ЖЕРТВУ НА ПОТРЕБИ „РІДНОЇ ШКОЛИ" В ГАЛИЧИНЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ АМЕРИКАНСЬКОЇ „ПРОСЬВІТИ"!

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

В послїднім тижни надіслали жертви слїдуючі Добродії:

56. Честер, Па. На місячнім мітінґу Братства Сош. сьв. Духа зложили жертви на зазив предсїдателя, п. Івана Равлюка слїдуючі члени: І. Равлюк $1.00; В. Лихуш, І. Тимонь, А. Стецїй, І. Душка, П. Дяців, І. Мороз, Т. Годунька і І. Ворончак по 50 ц.; Т. Бобечко, І. Сальо і П. Череватий по 25 ц.; Г. М. 10 ц. — Разом **$5.85**

57. Ансонїя, Конн. На прив. укр. ґімназію в Збаражи зібрано жертви на хрестинах у п. Івана Ганчарика заходом п. Андрія Радзїха від слїдуючих Добродіїв: І. Ганчарик, А. Радзїх, Т. Стадник, Я. Дмуховський, Т. Почкур, О. Самодал, В. Почкур, В. Гульовський і П. Загоруйко по 25 ц.; дрібними датками 35 ц. — Разом **$2.60**

58. Лорейн, О. Дня 15 лютого с. р. на іменинах п. Григорія Смоли зложили жертви на руки п. Петра Решетара слїдуючі Гості: П. Решетар, І. Сенчина, І. Шехнїцький, А. Фурґалич, М. Савчин і Т. Тузїнський по $1.00; М. Хома і Г. Смола по 50 ц.; П. Волошинський 20 ц. — Разом $720. По заплаченю коштів пересилки в сумі 10 ц. надіслано **$7.10**

59. Ніяґара Фолс, Н. Й. Складка на хрестинах у п. Василя Сидоровича заходами п. Гринька Кутянського **$2.35**

60. Пітсфілд, Масс. На хрестинах у п. Теодозія Спасика зложили датки на ювилейний дар на зазив тов. Николая Стефанюка на руки п. Ілії Яремія слїдуючі Добродії: Т. Спасик отець дитини, Зофія Спасик мати дитини, Н. Стефанюк с. Стефана, І. Яремій, І. Фостїй, Докія Прокопів, І. Красєвич, Ю. Спасик, Н. Савюк с. Івана, І. Халащук і І. Тимчук по $1.00; Н. Бандура і Г. Васильнюк по 50 ц.; А. Гуска і Анна Тимчук по 25 ц.; П. Герман 20 ц.; В. Ф. 10 ц.; А. Н. 5 ц. — Разом **$12.85**

61. Пітсфілд, Масс. На весїлю у п. Пантелеймона Яремія зложили на руки п. Ілії Яремія слїдуючі Гості: П. Яремій молодий і М. Шамлїй по $1.00; Марія Яремій молода, І. Фостїй, Н. Стефанюк с. Дмитра і Т. Спасик по 50 ц.; Д. Спасик 30 ц.; Анна Амбросїйчук, Т. Яківчук, Ю. Найденко і О. Яремій по 25 ц.; І. Ґречак, Т. Гуска і І. Гаврилів по 20 ц.; Євдокія Коропецька 10 ц.; М. С., К. Ш. і В. К. по 5 ц. — Разом $6.15. Кошти пересилки обох повисших складок покрив п. Ілія Яремій. **$6.15**

62. Ню Йорк, Н. Й. п. Януарій Цурковський зложив на ювилейний дар **$1.00**

63. Йоннерс, Н. Й. На прив. укр. ґімназію в Рогатинї зложили жертви на хрестинах Ілька Мигальчака на руки п. Николая Турчина слїдуючі Добродії: о. Н. Дмитрів, Н. Турчин, Г. Скробач, А. Хіцяк і В. Хіцяк по $1.00; Н. Осадчук, В. Крамарчук, М. Качмар і Марія Ошитко по 50 ц.; І. Матіяшовський і А. Шашкевич по 25 ц. — Разом **$7.50**

РАЗОМ $45.40.

З перенесеня (ч. 8) $480.68; з днем 23 лютого виносить ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $526.08.

ВСЇМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ В ІМЕНИ „РІДНОЇ ШКОЛИ" ЩИРЕ СПАСИБІГ!

ДОПИСИ.

З MINNEAPOLIS, MINN.

Хотяй нас Русинів в Міннеаполїс, Мінн., не так много, а до того більшість без роботи, то прецїнь обходячи сего річні Різдвяні сьвята, не забулисьмо і за нашу „Рідну Школу" в старім краю. Зібрало ся кільканайцять охочих патріотів і патріоток і пішли колядувати на нову церкву, а при тім збирали датки на „Рідну Школу". На ново вибудовану церкву наколядували звиш півтора сотки долярів. Щойно послїдного дня почали збирати жертви на „Рідну Школу" і на початок зібрали $16.00 котрі днесь засилаємоо, а як що Бог дасть більше, то пізнїйше зашлемо. (Поіменний виказ жертводавців подаємо на иншім місци — Ред.).

Наш нарід почав тут дихати по народному щойно від минувшого року, від коли зорґанїзувалась тут наша гр.-кат. церква, інкорпорована на руського епископа. Маємо тут відділ Р. Н. Союза ч. 194; крім того маємо Братство Усп. Пр. Б. і Товариство „Запорожська Січ", котрі то орґанїзації чимраз красше розвивають ся. Минувшого тижня зорґанїзував ся тут церковний хор, що числить около 60 членів. Ось так поволи і у нас, на далеких „вестах", починає будитись своє житє і є надія, що всї тутешні Русини радо згуртують ся тепер около своєї церкви і тим охоронять себе і будуче поколїнє перед винародовленєм і перед чужими, ворожими нам впливами.

Яків Ґрубрин.

Від Редакції: Честь громадянам з Міннеаполїс, котрі побіч своїх власних потреб не забувають і за потреби загально народні. Було би пожаданим щоби слїдами Русинів-патріотів з Міннеаполїс пішли й инші руські громади на „вестах". Ану, котра наша громада на „вестах" буде next?

РОДИМЦЇ! ЯВЛЯЙТЕ СЯ ЧИСЛЕННО НА ВІЧАХ, УСТРОЮВАНИХ ПРОСЬВІТНОЮ КОМІСІЄЮ Р. Н. СОЮЗА!

З BUFFALO, N. Y.

Клопіт зі сьвящеником і з епископом.

о. Іван Ортинський, бувший парох обох церков в Бофало оставив церков на Іст Бофало в недїлю перед Рождеством Хр. з незвісної нікому причини. Дехто говорить, що длятого, що парохія гроші здержала в банку. Щодо гроший, то парохія мусїла здержати, бо о. І. Ортинський занадто зачав ґаздувати ними, наче своїми власними. Коли о. І. Ортинський обняв парохію, то був наче ангел з неба; казав, що нїчого не хоче, лиш аби парохія платила умовлену пейду йому, а буде вдоволений. І сею добротою підійшов парохіян добре. Одної недїлї по богослуженю каже до касієра і ще кількох, що коли касієр буде носити гроші до банку, то буде собі день рахував, а то шкода; а я — каже він— коли сам занесу, то нїчого нехочу за се, даром потруджу ся для добра парохії. На сю пропозицію люди радо згодили ся і о. Ортинський мав носити гроші на банкову книжочку. Тимчасом инакше склало ся. О. І. Ортинський носив на чекове конто і вже наносив понад $700.00. Коли парохія о тім довідала ся, зажадала контролї та повідомила о тім о. Ортинського і він дав їм означений день. Контрольна комісія складала ся з чотирох людий, приїхала з Іст Бофало до него на Блек Рак в означенім дни; прийшли до сїний офісу та застукали до дверий кухнї. Слуга отворила і не знала, що має говорити та пішла до їдального „руму". По хвили вийшла кажучи, що нема єґомосця, бо пішли чи поїхали до польського ксьондза. Тимчасом то було по вечірни і люди виділи, що о. Ортинський пішов до хати, а не до польського ксьондза. Ходили люди і до польського ксьондза, та і там казали, що нема єґомосця. Отже контрольна комісія вернула ся з нїчим до дому. О. Ортинський потім зачав урядників в церкві з проповідницї визивати, проклинати, всякими неуками і заволоками звати; навіть по імени. Отже один з урядників заскаржив о. Ортинського, а о. Ортинський довго не думав, взяв адвоката, дав 25 долярів і вписав се до розходу парохіяльного, бо то, на його погляд, було в оборонї церкви.

Коли парохія заборонила і колєкту брати, тодї о. Ортинський взяв ще двох адвокатів, щоб витягнути гроші з чекового конта. Але і се не вдало ся йому. Тодї він відрік ся і тих адвокатів, але адвокати заскаржили його о заплату 100 долярів і сього зажадав о. Ортинський від парохії, бо то, казав, є оборона церкви, Божої слави. Але парохія против сього запротестувала, тож гроші тепер в банку, а парохія без сьвященика.

Зараз перед Рождеством писали парохіяни до епископа, щоби в тім якось зарадив і дав сьвященика на сьвята і на далї, але епископ анї навіть не відписав, хоч катедратикум побирає. Потім ми і другий лист писали, але на жаден відповіди не маємо. Тепер ми не знаємо, до кого маємо вдатись, аби ми мали сьвященика. Хочемо бодай перед народом висказати свій жаль. Мусимо таку прикрість терпіти за наше добро, за нашу працю. Най знають люди, як наслїдники Христові зі своїми парохіянами поступають.

Парохіяни.

З PHILADELPHIA, PA.

Поклик до філядельфійських Українців.

Місяць минув, як тов. „Любов", від. 45 Р. Н. С., у Філядельфії, Па., сьвяткувало десятьлїтний ювилей свого істнованя. Мушу признати, що хоч програма сего ювилею не була занадто богата, однак ювилей випав несподївано добре. Кажу несподївано добре тому, бо вже пару тижнїв перед ювилеєм знані тут киринники почали шкодити на кождім кроцї, щоб се сьвято не удалось. Але все на дармо, бо люди занадто вже пізнали сих сватків. На нашім сьвятї було тілько гостий, що можна сьміло сказати, що ще не було в Філядельфії забави анї представленя, де було би так богато людий. Дивно менї, що до сього часу нїхто нїчого не згадав про се. І тому я хочу коротко описати сей памятний день для тов. „Любов" і взагалї для філядельфійських Русинів.

Програма складалась з деклямацій, співу і представленя „Страйк". Всї аматори вивязались зі своїх задач знаменито, а на особлившу похвалу заслугують: панї Рибак з деклямацією „До живих і мертвих", п. Демків в роли Жида і п. Коцюбинський, бувший катедральний дяко-учитель, в роли економа. Шкода лише, що не говорено про житє та дїяльність Тов. „Любов" за десять лїт істнованя, а булоб ще говорити, бо з отворенєм 45-го від. Р. Н. С. почало ся українське житє у Філядельфії. Се товариство від початку поклало тривкі основи. Як сказано, се товариство є корінем українського житя у Філядельфії; його заходом повстала читальня „Просьвіти", котра належить до перших в Америцї. Воно дало почин до заложеня церкви для галицьких Русинів, бо бачили ми, що з угорськими москвофілами не мож згодити ся. Заходом членів тов. „Любови" повстав горожанський клюб, котрий днесь маже похвалити ся домом вартости понад $6.000.00.

Та мимо того, що се товариство є так сказатиб матерю майже всїх українських товариств у Філядельфії, на жаль завсїди стрічало ся і стрічаєсь з ворожим відношенєм не тільки зі сторони угорських кацапів, але й таки своїх і то тих, котрі зовуть себе проводирами народа. За останних кілька лїт майже всї тутешні сьвященики разом з епископом не тільки що не помогли до дальшого розвою товариства, але ще явно і скрито підкопували і підкопують повагу товариства і Р. Н. Союза.

Та люди вже не ті, що були кілька лїт тому. Замість підірвати добру славу товариства „Любов" і Р. Н. С., наші духовні проводирі своїми деспотичними поступками дали пізнати загалови, хто йому бажає просьвіти і добра, а хто хоче його тримати в темнотї, щоби стригти смирні овечки.

І днесь вже не кількадесять членів товариства „Любов", а сотки людий таксамо хочуть бути людьми між людьми, а не слїпим орудєм „князя американської Руси" і його кількох попихачів. А доказом сего був десятьлїтний ювилей тов. „Любов" 45-го від. Р. Н. С.

Длятого, філядельфійські патріоти, нехай сей ювилей буде для нас дальшим і ще кріпкійшим заохоченєм до боротьби за житє гідне вільного горожанина землї Вашінґтона. Берім собі за примір членів тов. „Любов". Жадна ворожа сила не зломила їх і днесь вони сьміло можуть сказати, що вони вже знають „ким і за що закуті".

Длятого єще раз кличу до Вас, проводирі усїх українських товариств у Філядельфії: Час положити конець надужитям „духовних батьків". Чейже ми люди, а не як нас з проповідальниць зовуть ріжними прізвищами, яких не пишуть писати у „Свободі".

Нумо, гляньте, як усюди надоїлась опіка і народ поривається ся, а ми маємо сидїти тихо?

Годї дальше мовчати і терпіти.

Старий парохіянин.

З DERBY, CONN.

Патріотична робота ансонїйських Українців.

Дня 25 січня відограли аматори в Дерби звісну загально штуку: „Наталка Полтавка". Відрадний то обяв житя серед української громади парохії Ансонїя-Дерби-Сімур. Тільки радїти треба, що помимо кирині москвофілів, ми не розбиваємось, не зневірюємо ся у свої сили, а доказом того хоч би вистава „Наталки Полтавки".

Дивне диво: ми, сини одної матери Руси-України, й одна наша гірка доля. Давить нас Москаль, тисне нас Лях, біда жене за море... А тут за морем всї нами погорджують, не тілько чужі, але й свої, наші новомодні Американи кусають гірш чужих! Тяжкий хрест несемо... До того прилучають ся ще инші виродні дїти: москвофіли. За Качковського, за Наумовича вониб дали душу й тїло! Брате! — що Качковський та Наумович проти Шевченка, Франка?... А Шевченка Москаль мучив за те, що не зрадив свого народу, що не зрадив тебе, брате! Тиж залицяєш ся до того, що затискає ще й тепер кайдани на твоїм братї чимраз гірше! Таких людий ми маємо в ансонїйській парохії. Та не вважаючи на них, сьвідомі Українцї за почином місцевого учителя п. М. Дурдели та за підмогою п. А. Горбаля, взялись до дїла і штуку відіграли. Без найменшої пересади — аматори вивязались зі своїх роль дуже добре. Як панна М. Горбаль в ролї Терпилихи, так панна М. Ґерич в ролї Наталки, п. Іван Жук — виборний, п. М. Дурдела — возьний, п. М. Головчук — Петро і п. Ф. Михальчук в ролї Миколи: всї показали, що свої ролї зрозуміли як слїд тай зуміли їх відіграти, що і найбільш вибагливих вдоволили. Слїд згадати, що часть доходу $5.00 жертвували аматори на „Рідну Школу".

Українець.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ІВАНОВИ ФРАНКОВИ.

З DONORA, PA.

I.

Поклик до місцевих товаришів!

Братя Союзовцї, члени 157 від. в Донора, Па. Ви може читали третє і четверте число „Свободи". На правду, аж за серце стискає жаль на згадку, як би наша „Рідна Школа" в Галичинї мала упасти, а жаль тимбільший, що вона торік так красно розвивалась. Нї, Братя, ще раз нї! Ми, Братя, американські Українцї до того не допустимо. От і ми в Донорі не ухвалили ще з місцевої каси нїчого на „Рідну Школу". Тому, Братя, ухвалїть перший раз якусь значнїйшу сумку на „Рідну Школу" в Галичинї, а при тім стараймось при кождій нагодї зібрати кілька центів на „Рідну Школу" в нашім ріднім краю.

Т. Більо.

II.

Про житє місцевих Українців.

Читаючи „Свободу", мав я на думцї вже від довшого часу подати дещо до нашої часописи і про житє та бутє в нашій місцевости. Перед 18 роками кількох пітсбурських капіталїстів побудувало тут дві відливальнї, в яких працює поверх 3.500 людий; ся фабрика є майже все в руху і мож тут заробити від 1.75 до 3.50 і висше. Наших Русинів лише галицьких мож тут начислити до вісїмдесять родин, а самітних дївчат й хлопців до 300. Мимо того наші Русини не мають тут нїчого визначнїйшого, лише Братство сьв. Димитрія, котре належить яко від. 157 до Р. Н. Союза, а також і товариство сестричне, котре зорґанїзовано минувшого року і також належить до Руського Народного Союза.

Братство сьв. Димитрія зорґанїзовано в 1907 р. і в перших початках було нас лише 17 членів, але пізнїйше сей відділ завдяки місцевим урядникам зріс від послїдної конвенції так, що числить поверх одну сотку членів, а треба тут зазначити, що переважно самі молоді хлопцї. Алеж, Братя, нас є тут поверх чотириста, а одна сотка лише належить до Р. Н. Союза, а деж решта? Чому, Братя, не прийдете до нас, длячого тягнете з дня на день? Обезпечіть себе! А ви, Братя члени згаданого відділу, старайте ся помочи орґанїзувати нових членів, з якими Ви більше знакомі, аби наш відділ сего року подвоїв ся, а тодї можна скорше забратись до якогось визначнїйшого дїла і в єдности працювати щиро для добра Руси-України.

Т. Більо.

З HERKIMER, N. Y.

Просьба до всїх українських робітників в Америцї.

Всї ми сюди приїхали шукати хлїба, шукати працї і не все ми в силї знайти тут працю. Сотки наших братів вічно в Америцї без працї і хлїба. Не можуть вони нїчого вдїяти; в серцю нудьга, жаль за жінкою, дїтьми, родичами, знакомими та рідним краєм. Всї ті жалї висьпівують наші братя в піснях, які багато дають до думаня ученим. Але, на жаль, покищо ученим не дуже в голові доля робітника; вони мало інтересують ся житєм низшої кляси суспільности. Ся найнизша кляса суспільности витворила свою поезію про свою долю. Я постановив ті піснї зібрати в одну цїлість, аби їх розповсюднити між Українцями в Америцї.

Як буде така збірка, то кождий купить її собі і до краю знайомим пішле.

Найбільше пожадані піснї такі:

1) Виїзд до Америки.

2) Прощанє жінки, дїтий, родичів і других.

3) Подорож до Америки.

4) Шуканє роботи.

5) Робота в фабрицї, лїсї, копальни, фармі і т. д.

6) Житє щоденне, писанє листів, пригоди з житя наших іміґрантів.

Прошу всїх прихильників робітничого руху прийти в поміч.

Списуйте від других і присилайте, а я на жаданє кождому кошти пересилки зверну.

Посилайте на адресу: John Lucyshyn, 228 King St. Herkimer, N. Y.

З MONESSEN, PA.

400 осіб перейшло на православє.

В Монессен угро-руська церков, на 2. улици перейшла на православє. Дня 2. лютого парохіяни виграли процес, який тривав 4 місяцї. Сей процес видав бувший їх парох о. Василь Берегі з епископом Ортинським і хотїли на силу взяти церков під свій покров, але парохіяни не згодили ся. Вдали ся до права і виграли, що епископ Ортинський не має нїчого до їх церкви. Угро-Русини взяли собі сьвященика від Платона, котрий на їх просьбу оголив бороду і єсть такий як і унїятський, лишень з тою ріжницею, що єсть твердолоб-кацап. Питанє заходить, що буде з галицькою церквою на 8. улици, коли епископ не сповнить просьби парохіян.

Лист з Лемківщини.

Село Сьвяткова велика.

Світла Редакціє „Свободи"! Прошу отсей мій лист помістити у вашій часописи. — Я вже, хвала Богу, прожив тут в Сьвяткові недалеко сорок лїт і були часи, коли і я сам був дуже великим і загорілим москвофулом. А чому я ним був? От тут скажу: причиною тому були наші москвофульскі а лїпше сказати москевскі аґенти В. Колдра і єго помічник Кучвара. Коли вони зістали повикидані зо шкіл, прийшли в село і розпочали свою москевску аґітацію, то наші хлопи Лемки і я з ними очизмо повитріщали, і чудовались, як вони зачали горлати, що Українцї то суть найгірші зрадники нашого руського народа, то єсть той виродок з руського народу, котрий нїчого не вірить, Українцї відрізують — казали вони — з трех-раменних хрестів рамена пильниками; замість Богородице Дїво кажуть „Богородице дївко", не кажуть, що Христос воскрес, але, що вискочив з гроба і т. д. В такий то спосіб згадані москевскі аґенти плюгавили і днесь ще плюгавлять Русинів-Українців, а той наш темний Лемко як то почув, здихат тяжко, киваючи головою: „Ей куме, вже конец світа, бо то в той час має настати такий нарід, як ті Українцї!" Однак я постановив собі переконати ся, чи справдї ті Українцї такі, як ті наші москевські аґенти пропаґують тай зачав я шукати за українським видавництвом і почав єго читати, тож читаємо і Вашу „Свободу", читаємо які два лїта тай переконали ся, що зрадниками руського народа суть самі ті Колдри і Кучвари і вся москвофульска тверда їм подібна бранжа; то суть перші юди-запроданцї лемківського народу. Теперки вже знаю, що наш Колдра та Кучвара єсть нич інше як остатня зволоч, яка несе темноту, баламутить наш темний нарід і робить з него розпустників і розбишаків. Прийшов до нас професор Українець і зараз щось московскі аґенти Колдри і Кучвари зробили; зорґанїзували розбишацку шайку і вислали її в ночи о 12 годинї забити учителя і єго жену так, що учитель, аби охоронити своє і жени житє, мусїв покинути нашу посаду і відійти, а розбишацку банду висший суд в Яслї засудив по 6 місяців арешту; дальше згадані москевскі аґенти зорґанїзували читальню Качковского твердо москевску. Чи знаєте, до якої просьвіти довела нашу молодїж та читальня? А до такої, що наш єґомость мусять хрестити по семеро дїтий неправного ложа що місяця з читальнї Качковского в Сьвяткові. Таку просьвіту дають москевскі аґенти: ширять розпусту. Єґомость наш є почутя українського і хотїв би щось доброго зробити, але з москвофільсков голотов поки що не мож дати ради. Однак єсть в Бозї надія, що вже в коротцї отворять ся очи і нашим темнякам і вони пізнають, де правда і стануть з нами вже прозрівшими в ряди, а в той час ісчезнуть москвофули з нашої Сьвяткови як счезаєт дим от лиця огня. Приходить москевским аґентам вже конець. Одного по тюрмах шандармерія волочить, а другий великий москевский аґітатор „Лабик" вже ослїп, а з третим вже ся дасть ради. Другим разом напишу більше. З поважанєм.

Лемко зі Сьвяткови.

У В А Г А.

З огляду на се, що старий наклад книг для місцевих відділів Р. Н. Союза розійшов ся, Головний Уряд Р. Н. Союза постарав ся о новий наклад книг для місцевих відділів Р. Н. Союза в Америцї після найдогіднїйшої системи провадженя дїловодства.

Разом є ЧОТИРИ КНИГИ, а то: Метрикальна, вкладкова, касова і протоколова. Метрикальна (декляраційна) книга коштує $3.00
Вкладкова книга коштує $2.50
Касова книга коштує $1.50
Протоколова книга коштує $1.00

Чотири книги поодиноко коштують $8.00, а хто возьме разом всї книги, платить $5.00. Тож тепер від нового року декотрі відділи Р. Н. Союза потребують висше згаданих книг. Котрий відділ хоче мати одну або більше з висше вимінених книг, має прислати належитість враз з розметом до Гол. Уряду Р. Н. Союза. Книги суть гарні і догідні.

ГОЛОВНИЙ УРЯД Р. Н. СОЮЗА.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

КАЛЄНДАР.

ЛЮТИЙ-МАРЕЦЬ.

н.ст.	Дні	РУСЬКІ СЬВЯТА	с.ст.
26	Ч	Мартиніяна преподобн.	13
27	П	Авксентія і Кирила еп.	14
28	С	Онисима і Пафнутія	15
1	Н	Лютий. Сиропустна. Пам. і Вал.	16
2	П	Теодора Тирона	17
3	В	Льва папи рим.	18
4	С	Архипа ап.	19

НОВИНКИ.

З Америки.

— **Новий співредактор нашої часописи.** Сього місяця прибув до нашої часописи новий співредактор зі Львова в особі п. Володимира Богдана Лотоцького. П. В. Б. Лотоцький є укінченим студентом фільософії львівського університету, а в редакційній праці має довшу практику, бо був кілька літ співробітником українських часоп. у Львові. В часї від осени 1908. р. до половини січня 1914 р. був він три роки співредактором дневника „Діло" і півтретя року головним редактором львівської „Свободи". До Америки прибув п. В. Б. Лотоцький з початком сього місяця і зараз обняв своє становище в редакції нашої часописи.

— **182-гі роковини уродин Джорджа Вашінґтона** обходили торжественно в понеділок, дня 23 с. м. (перенесено з неділї, 22 с. м.) усї стейти Злучених Держав. Президент Вілсон, хоч щойно прийшов до себе по тяжкім простудженю, удав ся був в понеділок до Александрії у стейті Вірджінія на торжественний обхід в честь першого президента републики. Деякі міста обходили день Вашінґтона в сей спосіб, що видавали обіди для бідних або для шкільних дїтий. Пані Ґуґґелгаймер в Ню Йорку уладила обід для хлопців, що продають по улицях часописи.

— **Хотять Рузвелта на ґовернора.** На нараді проґресистів з нюйорського стейту ухвалено резолюцію, що при виборах на ґовернора стейту Ню Йорк, які відбудуть ся в осени, партія проґресистів має виступити самостійно та поставити кандидатуру Рузвелта. Рузвелт тепер є в полудневій Америці, в бразилійських лїсах і його становище в сій справі буде звісне аж за кілька тижнів.

— **20 женщин-полїсменів для Ню Йорку.** В леґіслятурі (соймі) стейту Ню Йорк внесено біл, який домагаєть ся, щоби в місті Ню Йорку установлено 20 женщин полїсменами.

— **На видатки на почту у Злучених Державах** визначено на сей 1914-тий рік 310 мілїонів долярів, о 5 мілїонів долярів більше ніж минулого року. Для фармерських листоносів визначено платню найвисше $1.200 річно. Цїни за пересилку часописий не підвисшено; отже остане ся дальше 1 цнт. від фунта часописий і журналів.

— **Продав друкарню і ґазети.** О. Роман Залїтач мав в Ню Брітен, Конн., свою друкарню, де друкував три ґазетки „Америка", „Душпастир" і „Зірка". Але що сї ґазети вважали ся органами мертворожденного „Провидїня", яке стоїть під покровом епископа Ортинського, тож він відкупив від о. Залїтача друкарню і ґазети та „муфує" тепер все те до Філядельфії, Па. Редакція „Америки" повідомляє своїх нечисленних передплатників, читачів і прихильників, що віддає їх під иншу опіку.

— **Торговля Злучених Держав із заграницею.** В сих днях видав торговельний департамент у Вашінґтонї звіт про заграничну торговлю Злучених Держав у 1913-ім роцї. З того звіту виходить, що ввіз товарів до Злучених Держав найбільший був з Европи, бо виносив половину того, що ввезено в тім часї до Унії з усїх сторін сьвіта; з Европи ввезено торік товарів на суму $864.-986.250, (о $35.017.694 менше ніж в 1912 роцї). Вивіз товарів із Злучених Держав виносив торічного року $1.499,-572.363 (о $32.120.529 більше ніж в 1912 роцї). Загальна торговля з Анґлїєю дійшла до $862.687.385. На другім місци торговельних зносин зі Злученими Державами була передтим Німеччина, але тепер Канада, завдяки свому скорому і гарному розвиткови виперла Німеччину на друге місце. В минулім роцї загальна торговля Злучених Держав з Канадою виносила $515.619,-374, а з Німеччиною $536.141.893. На четвертім місци стоїть Франція; торічна загальна торговля Злучених Держав з нею виносила $232.856.409.

— **Треба носити зі собою ложку!** Доси був звичай в Америцї, що в реставраціях, так званих „фрі лонч", кождий, хто випив склянку пива або чарку горівки, міг попоїсти собі даром якогонебудь мясива та хлїба з посудини, на якій були одні або більше вилців (форк). Тепер же уряд здоровля Злучених Держав видав наказ, що від 1 марта с. р. забороняєть ся властителям „фрі лончів" та инших публичних льокалїв держати для гостий спільні вилцї, ложки, склянки, килїшки і т. д. Отже властителї таких „фрі лончів" і т. п. будуть мусїли або кождому гостеви давати чисте накритє або казати кождому, щоби носив зі собою вилцї, ложки, ножі, склянки, килїшки і т. д. Инакше можуть вони спричинити собі грошеві кари.

— **Відібрав собі житє зі страху перед островом Еліс Айленд.** Недавно приїхав до Америки кораблем „Гамбурсько-американської лїнії" в межипокладї 40-лїтний Італїянець Ґофредо Персічетті. Коли корабель причалив до пристани в Гобокен і стали висїдати пасажири I. і II. кляси, Персічетті домагав ся напрасно, щоби і його висаджено. Пояснено йому, що пасажири межипокладу мусять їхати на Еліс Айленд і він остаточно мусїв остатись на корабли. Але небаром такий страх його огорнув перед „островом слїз", що прорізав собі бритвою горло і протяв жолудок. Відвезено його до шпиталю в Гобокен, де він помер.

— **Еміґрантів з Росії** задержали в 1913-ім роцї американські власти на Еліс Айленд загалом 3.590. По доходженях по якімось часї допущено з них на американську землю 3.260 осіб, а лише 330 завернено назад до Росії. Причини задержаня були такі: 1.529 осіб тому, що не мали при собі по 25 долярів, як вимагає закон; 1.334 осіб тому, що не мали адреси, до кого їдуть, або їх адреси були невірні; 241 осіб, що були законтрактовані; 112 осіб слабого здоровля або старих лїт; 183 осіб з хронїчними недугами; 53 осіб умово нерозвинених; 28 малолїтних і 41 злочинців. Найбільше еміґрантів задержано із сих ґуберній: мінської (840); гродненської (521) і волинської (513).

— **Самосуд над муриком.** З Лов Стейшен, Місс., доносять про таку подію: Перед кількома днями напало до 50 осіб в масках на поїзд лїнії Іллінойс Сентрел і здержали його при помочи сиґналів. Коли поїзд станув, товпа звернула ся з револьверами до зелїзничої служби і пасажирів та домагала ся, щоби впущено її до возів. Служба вже не мала сьмілости ставити опір і напасники увійшли до возів, витягнули відтам двох муринів Джансона і Філїпса і першого з них на місци злїнчували, а Філїпса пустили на свободу. Обох муринів віз зелїзницею шериф до вязниці в Гернандо за убитє робітника Інґрема. Але товпа замаскованих людий виконала самосуд на Джансонї, а Філїпса пустила на волю, з уваги, що він не був убийцем Інґрема. Одначе пізнїйше його таки арештовано.

— **Чорні хотять бути разом з білими.** Із Сан Франціско, Кал., доносять: У сан-квентинській вязници відділено на розпорядженє вязничної управи до окремих келїй 123 неґрів. Сим вони так озлобили ся, що розпочали голодівку і заявили, що поти нїчого не будуть їсти, поки знова не змішають їх з білими вязнями.

— **Іміґрація до одного канадійського міста.** До міста Едмонтону, столицї провінції Альберти в Канадї, прибуло протягом 9 місяців (від 1 цьвітня до 31 грудня 1913 р.) 4.520 іміґрантів. З того числа лише 43 процент становили люди, що говорять по анґлїйськи, отже Американцї, Анґлїйцї, Шотляндцї, Ірляндцї, Велші. З тих найчисленнїйші були Американцї, бо було їх 711. Анґлїйців було 540, Шотляндців 87, Ірляндців 68, Канадійців зі східної Канади 37 і Велшів 16. Дальше прибуло 807 Німців, 641 Русинів і Москалїв, 123 Французів і ріжних других народностий по кілька та кількадесять.

— **З житя бразилїйських Українців.** В місті Прудентополїсї в Бразилії заложено аматорський театр ім. Карпенка Карого, який виставив на Різдвяні сьвята „Вифлеємський Вертеп" і „Свекруху". — На лїнії Пікірі отворено українську школу. Учить п. Петро Вербицький. Школярів і школярок 35.

— **Болгарські гостї до Америки.** З болгарської столицї Софії доносять, що король Болгарії Фердинанд має намір в короткім часї відвідати Америку. Вибираєть ся він до Злучених Держав разом з жінкою королевою Елеонорою і дочкою княгинею Євдокією.

Зі старого краю.

— **Новий український професор університету.** Дня 4 с. м. відбула ся в Чернівцях на Буковинї в тамошнім університетї (німецькім) габілїтація д-ра Івана Демянчука на доцента клясичної фільольоґії. Др. Іван Демянчук, родом з Надвірної в Галичинї, є тепер професором української ґімназії в Станиславові. Перебував він кілька лїт на наукових студіях заграницею (м. и. в Греції) й оголосив друком кілька поважних праць. Передтим хотів він габілїтувати ся у львівськім, а пізнїйше у краківськім університетї, але польські професори не хотїли на се згодити ся, виразно заявляючи, що не хотять вже допускати Українців на професорів університету.

— **До сьвяткованя 100-лїтного ювилею Т. Шевченка** приготовляють ся наші земляки не лише в Галичинї і на Буковинї, але також і на російській Українї. Там найбільше торжественно будуть обходити ювилей нашого найбільшого поета в столицї України Київі та в других великих українських містах, як: Харків, Полтава, Одеса, Каменець Подільський і т. д. А також і менші міста російської України, а навіть деякі місточка і села спомянуть Кобзаря в 100-лїтні роковини його уродин. Крім того і в російських великих містах, як Петербурзї, Москві і т. д. відсьвяткують тамошні наші земляки день Тараса. Тож і ми, Українцї Злучених Держав та Канади, покажімо, що і ми сини одної великої 38-мілїонової української родини та разом з нашою Вітчиною поклонїмо ся її Ґенїєви. Нехай нїодна українська громада в Америцї не забуде спомянути Шевченка народним сьвятом. Де не зможуть уладити обходу в день Його уродин, то є дня 10 марта (нового стилю), то можна і пізнїйше, бо цїлий сей рік є у нас ювилейним роком Шевченка. А при нагодї обходів не забувайте на „Рідну Школу" й инші народні цїли!

— **Українцї в Галичинї здобувають поволи міста.** Недавно вибрали Українцї свою громадську раду в місті Городенцї. Тепер знова доносять старокраєві ґазети, що українські лїсти побідили при виборах до громадських рад з III. кола в містах: Калуши і Золочеві.

— **Українські бандуристи в Галичинї.** Славні кобзарі і бандуристи з російської України Кучеренко і Кожушенко одержали дозвіл приїхати до Галичини, щоби взяти участь в ювилейнім концертї в честь Тараса Шевченка.

— **Обжалуванє галицьких кацапів за державну зраду.** Акт обжалуваня за державну зраду проти кацапів Семена Бендасюка (котрий вже півтора року сидить в тюрмі), проти нїбито-попів православних Гудими і Сандовича та проти Колдри, співробітника львівської кацапської ґазети „Прикарпатская Русь", зладила вже державна прокураторія у Львові та вручила обжалуваним. Розправа проти них відбудеть ся в марті перед нарочною лавою присяжних судїїв. Акт обжалуваня, зладжений прокуратором Шимоновичем, обіймає 156 сторін. Обжалувані ширили русофільську пропаґанду для відірваня Галичини від Австро-Угорщини в часї балканської заверухи та допускали ся зневаги грецько-католицького обряду. Зокрема Бендасюк удержував таємні зносини з російськими обществами в Петербурзї і ґенералами та посередничив в роздїлюваню „пособій", які брав на руку підчас своїх поїздок до Росії.

— **Яйцебитіє москвофілів.** Недавно відбув ся у Львові зїзд москвофілів. На сей зїзд запросили вони чеських радикалів, посла Кльофача і двох його товаришів, котрі більше відзначають ся москвофільством ніж радикалїзмом. На привитанє чеських гостий вийшли москвофіли на зелїзничий дворець, а на привитанє і чеських гостий і кацапів пійшла на дворець велика громада української молодїжи. Ледви пос. Марков почав по російськи витати Чехів у нашій столицї, як посипали ся градом на Чехів і всю кацапню гнилі яйця. Чеські москвофіли та кацапські посли Марков і Курилович просто отїкали гнилою жовтою мазюкою, а їх російські ленти, які мали на грудях, зникли цїлком під яєшницею. Не вийшла сухо і решта кацапів, а червоннорусскі дами також понюхали, чим пахнуть карпаторусскі яйця. Настав крик і плач і відразу розвязав ся кацапнї язик, бо кричала на „проклятій українськім язицї". Полїція прийшла на оборону, але вже запізно, тож порадила їхати всїм фіякрами як найскорше, аби їм яєшниця не замерзла. Обчистивши ся, аж вечером вспіла кацапська нечисть зібрати ся на „совіщанія", та ледви зачали свої скарги на Українців, аж тут друс-лус і посипали ся вікна Народного Дому. Се знов Українцї привитали зрадників камінєм. Настало зимно в салї і „совіщанія" скоро закінчено, а Чехи скоро втїкали домів і будуть памятати, як то добре іти в гостину до народних зрадників. Непрошених гостий всюди так витають і хто знає, чи й у нас в Америцї не привитають відповідно кацапського висланника Ґецева, котрий має небаром сюди приїхати.

— **Нову дїльницю у Львові,** з черги шесту, названу „Новий Сьвіт", утворено на засїданю львівської міської ради з части міста, обмеженої улицями: Булецькою, Коперника, Осолїнських, Словацького, Маршалївською, Міцкевича, Браєровською, Казимирівською і Городецькою. Комісаріят нової дїльницї містить ся при ул. Льва Сапіги.

— **Російського консуля у Львові** Верховцева перенесено на инше становище. Управу львівського російського консуляту обняв Николаєв.

— **Скріпленє військових стацій на російській границї.** На російській границї дуже часто лучало ся, що російська гранична сторожа переходила безкарно границю і по австрійськім боцї в Галичинї нарушувала спокій австрійських горожан, а часто і їх майно. З огляду на се скріплено на австрійській границї граничну сторожу 340 кінними жандармами, розміщеними на 140 постерунках. Всї постерунки получені зі собою телефонами. Граничні жандарми відбувають військові вправи та підготовляють ся до праць на випадок мобілїзації. Граничну сторожу скріплять незадовго фінансові стражники, які одержать військові карабіни.

— **Пригода архикнязя на Буковинї.** Недавно лучила ся в місті Кімполюнґу на Буковинї така пригода архикнязеви Францови Сальваторови на зелїзничім двірци. Архикнязь проходжував ся по перонї двірця в цивільнім одязї з молодою, дуже гарною панею. Ся панї впала в око якомусь молодому офіцирови, котрий ходив слїдом за нею і моргав на неї. Се нечемне поведенє офіцира обурило архикнязя. Перепросивши свою товаришку, приступив він до офіцира і зажадав, щоби подав йому своє назвище. На се офіцир сказав: Менї не хочеть ся! Архикнязь на се: Коли не хочете, то позвольте, що я вам представлю ся: Називаю ся Франц Сальватор!... Висказане назвище зробило на офіцира страшне вражінє, а архикнязь, запримітивши переходячого підполковника, представив ся йому і за його посередництвом приказав собі предложити назвище нечемного офіцира. Бажанє архикнязя сповнено.

З широкого сьвіта.

— **Річниця смерти архикнязя Рудольфа.** Дня 30 січня с. р. минуло 25 лїт від того часу, як архикнязь Рудольф згинув коло Маєрлїнського замку під Віднем. Того дня в многих церквах Австро-Угорщини відправлено за нього поминальне богослуженє.

— **Страйк народних учителїв в Анґлії.** В Герфордшірі почало 230 учителїв страйк тому, що не сповнено їх бажань щодо підвисшеня платнї. Замкнено 50 шкіл, в богато школах обмежено науку.

— **Куди еміґрують Анґлїйцї?** Оголошені недавно статистичні дати виказують, що 388.813 бритійських горожан виеміґрувало протягом 1913 року. З них 281.663 переїхало до инших частий бритійської держави, а 104.150 до чужих держав. Канада дістає найбільшу пайку анґлїйських еміґрантів, бо 190.-903. До Австралії пійшло 56.799 еміґрантів, до Нової Зеляндії 14.244, а до полудневої Африки 10.919. Із 104.150 еміґрантів, страчених для Великої Британії, поселило ся в Злучених Державах 94.660.

— **Груба кара на посла.** Анґлїйський королївський суд в Льондонї засудив посла С. Самуеля на $65.000 кари за те, що голосував у парляментї над справою, в якій була інтересована його промислова фірма.

— **Нема польської корони.** Недавно піднесли були польські часописи великий крик радости, що найшла ся корона польських королїв. Ся радість повстала з тої причини, що в Росії (в так званім Польськім Королївстві) якийсь Поляк найшов під корінями виверненої липи металеву корону (з бронзу) з фалшивими камінями. Знахідник сеї корони був переконаний, що се корона польських королїв і подарував її до Вавелю в Кракові. Таксамо гадали і польські учені і тому всї ґазети піднесли були такий крик радости, наче би їм хто Польщу відбудував. Але радість коротко тривала, бо показало ся, що се корона німецького цїсаря і чеського короля Кароля IV., котрому украдено її в Польщі, як 1363 р. вертав ся з Кракова. Як злодії її закопали, так вона спокійно пролежала (в зелїзнім шеломі, який зїла іржа), цїлих 550 лїт. Злодії сподївали ся певно, що се правдива золота корона з правдивими дорогими камінями, але як переконали ся, що се друга корона німецького цїсаря, так звана „щоденна", зроблена з бронзу і лише позолечена та з фалшивими камінями, то не хотїли пожити смерти за таку корону і закопавши її раз, вже її не добували. Аж тепер удало ся Полякам добути її на сьвітло денне, а рівночасно з нею рознести славу про польське злодійство. Недавно украв в Німеччинї Поляк Крисяк документи з бюра „товариства східних провінцій", а тепер побачили Німцї, що польська рука була крива до німецького добра ще 550 лїт перед тим. (Ми від себе можемо тут згадати, що по руське добро кривила польська рука ще 23 роки скорше, бо в 1340 р. польський король Казимир (Поляки його звуть „великим", але та „великість" проявилась тільки в рабунках) по нападї на Львів обрабував та обікрав всї львівські руські церкви). Полякам дуже прикра ся історія з короною, але польські ґазети потїшають своїх читачів, щоби не тратили надії, бо польська корона ще десь мусить бути і колись мусить знайти ся.

— **Нові російські міністри.** На місце уступившого президента міністрів Коковцова цар назначив Ґоремикіна. Ґоремикін був уже двічи російським президентом міністрів, а тепер завдяки заходам чорносотенців цар покликав його на се місце третий раз. Коковцов був рівночасно також міністром фінансів, а уступаючи з уряду президента міністрів, покинув також і сей другий уряд. Тепер цар міністром фінансів іменував товариша міністра фінансів Барка. Часописи звертають увагу, що Барк з жидівського роду і дивують ся цареви Николаєви кровавому, котрий попирав чорносотенців, знаних з того, що уладжують погроми на жидів. Але не мають чого дивувати ся: Барк вже забув про пейси і цибулю і тепер разом з Ґоремикіном устроював би погроми проти Жидів, своїх колишних предків.

КУПУЙТЕ
КВАДРАТОВІ МЕТРИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

ДІМ А. ҐРОХОВСКИЙ і СП. БАНКОВИЙ
наслїдники Л. В. ШВЕНК властитель
ОЩАДНІСТЬ се підстава богатства. Не скупість веде до маєтку, а розумне складанє гроший в чеснім, поважнім банку, який дає ґваранцію і виплачує процент від вложених гроший.
ВИСИЛАЄМО ГРОШІ в порукою, що адресати одержать їх протягом 10 днів. Телеграфічною дорогою за 24 години. Виміна гроший по найдешевшім курсї.
ШИФКАРТИ до і з Старого краю на всї найлїпші і найпевнїйші корабельні лїнії по компанїйних цїнах.
КАНЦЕЛЯРІЯ НОТАРІЯЛЬНА виладжує всякі документи австрійські, російські і німецькі, які потверджує конзуль, так що суть важні в краю.
Tel. 1323 Orchard.
Кавция зложена в касі рядовій в сумі 100.000.00 долярів
У власнім Імаху: 292-294 Bedford Ave. pir Grand Str. Brooklyn, N.Y., 111-115 East 7th Street, New York, N.Y.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH SIETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3 1879.

Оплачувати газету треба завсїди з гори.

Грошї треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або агента на експресовім офісі, пішлїть на нашу адресу, бо без того ми не годні грошей дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній сторонї картки. Дописи, вспригожі до друку, нищать ся, коли з гори не було назначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободї", Редакція не відповідає.

Хто викликує борбу?

XIII.

(Докінченє з попереднього числа).

От в тім зглядї ми жадаємо для парохіян певних і справедливих законів-прав, пїсля котрих повинно ся поступати! Не може тут против нас наводити слова із свв. письма, бо ще скорше ми є в можности ті самі слова обернути против них і на підставі свв. евангелія доказати їм, що не о добро свв. церкви і не о спасенє душ розходить ся їм, бо не любовию руководить ся, але гордостию, і если парохіяни неряз покірно і з слезами в очах просять, то їх як тих псів відтручує ся від себе!

Против сего піднесуть всї крик, що тут в Америцї про такий рід патронату не може бути бесїди, бо в краю такий коляторъ мусить платити одну шесту часть на будову церкви або будинків парохіяльних — а тут все є добровільна офіра!

Ми дуже цїкаві видїти, як би то виглядало по наших парохіях, если би дїйсно платило ся все добровільно, т. з. кілько хто хоче — а не було того примусу? Ану, чи висповідає священик чоловіка, если не платить місячної колекти? а чи охрестить або похоронає або дасть шлюб, если не належить до парохії? Но що в самій Філядельфії не пустять до сповіди без тїкету, т. з. если не заплатив колекти за час, як довго перебував в Філядельфії, а если не викаже ся потвердженєм із плєйзу, то і за той час, як довго не платив на церков? Чи-ж се добровільна офіра? Чи повстали би ті церкви і фари, если би члени парохії не мусїли платити ті рїжні розмети і т. ц.? Або той вступ до церкви? чи се добровільна офіра? Чи длятого, що кождий християнин знає, що поповняє гріх, если не буде на Сл. Божій в недїлю, чи не длятого вимушує ся вступне до церкви? Отже всякі розмети, місячні колекти і т. д. се не мож назвати добровільно офірою, а по правдї — се обовязок, наложений на членів парохії. А если суть обовязки, то і права мають бути!

Жадаємо, щоби на случай, як парохіяни суть невдоволені із священика і мають до сего достаточні причини, щоби епископ усунув такого! А причини невдоволеня суть рїжні. Ми хочемо, щоби священик був дїйсно священиком, як Христос учив: пастир добрий душу свою полагає за овци! Хто посьвятив ся тому станови, най перейме ся смиреннєм християнським, а ще більше боязнию, бо так як високий сей стан, має бути і сьвяте житє його! Най не шукає в сьвітї задоволеня і приємностий, най не дбає о самолюбні цїли, але най посьвятить ся для Христа і для спасеня людських душ і най буде тим сьвітником, котрий даючи сьвітлу другим, сам нищить ся — жертвує ся для других! Если так витреває через свое житє, стане ся тим добрим пастирем, котрого гласа і овци послухають, котрого будуть благословити парохіяни і грядучі поколїня його імя добрим імєнем вспадувати-муть. Але най тямить, що с-вядувати-муть. Але най тямить, що если упаде, то упадок його тим страшнїйший, чим з більшої висоти паде! Та ще страшнїйше, що упадок сьвященика потягає за собою і упадок повірених йому душ! І если, положивши руку на груди, ми спитаймо ся, хто видер віру із сердець людий, то сьміло сказати можемо, що головна вина паде на сьвящеників, котрі замість будувати душі, своїм несьвященичим житєм руйнують їх. Така погоня деяких за тим грошем, чи се свідчить добре о слугах Христових? А те житє, котрих таке згіршаюче — що воно говорить? Ті господинї, з котрими деякі живуть на віру?!, котрих представляють перед одними за сестру, перед другими за близьку родину то за кузинку, а перед третими яко звичайну господиню!? — чи се свідчить о правдивім покликаню такого сьвященика? Тримати господиню, се ще в самій річи нич злого, бо хтось мусить зварити і в хатї порядок зробити, але най буде вона тілько господинею — слугою! Але если з такою господинею пошїд руки ходить ся, а вона еще слугу тримає, то хто такий дурний є, аби повірив, що одна господиня для одного чоловіка не вистарчає як звичайна слуга?! А при тім всїм така господиня рей водить, всїм розказує: і сьвященикови і кураторам, та до справ парохіяльних вмішує ся — се вже нещасте і ганьба та встид! Одним словом — священик такий став ся слїпим орудієм в руках такої газдинї, котра лиш дбає, аби як найбільше виссати із парохії і з него. І чи наука такого сьвященика може принятн ся у сердцях людий? Що погадає собі кождий, як видить такого сьвященика при престолї, коли приносить найсьвятїйшу Жертву? З яким чолом може виступити він против 6-тої заповіди Божої та против „диких" супружеств? Звичайному чоловікови відмовляє ся і сьв. Сповідь і другі сьв. Тайни, та навіть до „Христіянської Любови" не приймають, а такий ще урядником стане і то без вибору! Чи однакою міркою мірить ся всїх?... Отже хто тут видирає віру із сердець? Хто донче ногами сьв. евангеліє і Христа? Хто руйнує церков Христову? Подивляти мусимо наших людий, що видячи таке плюгавство, вміють еще розріжнити сьв. віру, той дар небесний, той скарб величезний, від негідних слуг тої віри, і затримали її в сердцях своїх!

Чи знов може скаже епископ, що ми виступаємо против віри і сьв. церкви? Ні! Але жадаємо, щоби бенямінки епископські не давали принайменше соблазни! Скажуть ображені: не тут місце писати про „тайні" гріхи наші — на се є епископ. То правда. Але щож порадимо, коли епископ на такі „мариниї" не звертає уваги! То і ми мусимо дивити ся на се і мовчати? Не можемо! Бо неодин сьвященик через такі господинї прийшов вже до нещастя, і собі і парохії. накоїв богато лиха! Чи може треба навести імена і місця?

Отже жадаємо, щоби сьвященики в тім зглядї поступали, як право церковне наказує, т. є. має бути жена старша 40 лїт! І жадаємо, щоби за вибрики господинї відповідав і був каранпй сам сьвященик! Такі господинї наносять ганьбу і нашому женатому духовенству перед чужими!

Дальше вимагаємо, щоби сьвященики обходили ся з нами як з людьми, а не трактували нас як худобу. За свою кервавицю ми хочемо чути евангельську науку, котра би серцем до серця промовляла та наші зболілі душі скріпляла, а не слухали криків, котрі нич спільного не мають з наукою сьв. церкви. Ми жадаємо, щоби сьвященики загрівали нас до науки, письма і давали провід в культурнім нашім розвитку!

Жадаємо, щоби сьвященики дбали о спокій і згоду в парохіях, а не розбивали їх на частки! А скоро повстане незадоволене між парохіянами з причини сьвященика, жадаємо, аби наших скарг, если суть достаточні, не легковажити та не робити на перекір парохіян. А при тім всїм руководити ся вирозумінєстию і любовию, а не так, як то водить ся тепер. що випле ся молоденького секретаря, а той замість розслїдити справу як належить, одних урядників суспендує, а других з церкви виключає! Але жадаємо, най буде суд безсторонний, не половині із двох сторін: сьвященика і народа, і так справу розслїдивши, тоді осуд видати! Так самo як судить ся сьвященика, то не на підставі слєтень, але най буде суд явний і запрясїжені судії його судять!

Так само жадаємо, щоби секретарем епископським був сьвященик поважний і чоловік науки, а не самі молодики, а нераз і недоуки, котрі не маючи житевої практики, задурені шумним титулом епископського секретаря, пишуть ображаючі письма як до старших сьвящеників так і до сьвітських людий. Если то зробите, покажете ділом, що дїйсно Христа і Його науку ставите висше над своє самолюбство!

Але і ми не супротивляємо ся зовсім, щоби і над нами були права, котрим підчиняти ся маємо.

Вкінци що до завідуваня грошем парохіяльним. До тепер тим грошем завідували куратори: в части самі лишень, а в части враз зі сьвященіком. А тепер епископ жадає, щоби тим грошем завідував лиш сам сьвященик, опираючись на сьв. письмо. То саме старав ся доказувати один „славний гісторик" нашої церкви тут в Америцї в „Душпастирї". Ми знаємо, що дїйсно один апостол носив мошонку при собі, завідував грошем, але той гріх не вийшов йому на добре, бо через гроші і душу стратив! Та доказують, що се гріх церковний, отже сьвітські люди не сьміють до сего мішати ся, лиш духовна особа! А чи не учать нас, що церков не становлять мури-стїни мертві, але душі живучі — отже і парохіяни яко члени суть також духовними членами церкви і тим самим мають право і обовязок знати, на що той гріш обертає ся, і завідувати ним. Чи-ж не лїпше се, коли з взаїмна контроля, коли сьвященик урядників, а урядники сьвященика дозирають що до грошей, нїж щоби тим грошем завідував сам лиш сьвященик і нераз незаслужено стягав на себе підозріне? Чи мало доказів на се, як нераз духовні особи забрали церковний гріш (бо самі лиш ним завідували) і опісля повіяли ся з якоюсь господинею в безвісти? І епископ хоче, аби і в нашій церкві до того прийшло? І хто до того найбільше пре і те пропагує? Якраз такі сьвященики. котрі хотїли би викидати гріш на рїжні витребеньки, та щоби з того гроша не потреба було оправдувати ся перед простими „хлопами". Такі, котрі хотїли би красненько жити а мало робити, та котрі боять ся, щоби часами люди не сказали: стан! дальше платити вам не будемо, бо ваша праця не вартує того — отже, щоби заасекурувати ся перед тим, старають ся всїми силами взяти мошонку парохіяльну, т. є. касу під свою необмежену власть!

Отсих кілька слів уважали ми за відповідне сказати та піддати під розвагу нашим членам, як також пригадати тим, котрі на се призабули. Не ідемо против сьв. віри і церкви, але якраз ставмо в обороні її, та звертаємо увагу тих, котрі замість засівати слово науки Христової, насильно сей дорогоцінний скарб вирівають із сердець людий!

Крайна небезпека.

До ісгіслятури стейту Ню Джерзи внесено дня 19 сїчня 1914 законопроект (ч. 97), якого назва: Дальший додаток до акту під титулом „Акт до інкорпорованя тростісів религійних товариств", затверджений 9 цьвітня 1875.

Сей законопроект, внесений до Палати Послів п. Ровом (Rowe), складаєть ся з 10 особних пунктів, з яких ми наводимо ось тут що найважнїйше.

Кожда руско-католицька церква чи конгрегація, яка тепер істнує або буде пізнїйше істнувати в сім стейті, має стати ся корпорацією і бути заінкорпорованою в той спосіб, що католицький епископ настановлений папою римським має мати нагляд над Русинами католиками грецького обряду в Злучених Державах, враз зі своїм секретарем або канцлєром і кождочасним пароxом дотичної руської трео-католицької церкви чи конгрегації. Сї три духовні члени можуть прибрати собі до помочи двох сьвітських членів такої церкви чи конгрегації і можуть з ними, або лиш одним із них, підписати документ, в якім буде подано, що вони і їх наслїдники будуть уважані за корпоративне тїло. котре має бути заінкорпороване в повітовім суді за оплатою одного доляра. Згадані особи і їх наслїдники будуть тростісами такої корпорації і мають право набувати, продавати, мати і держати якінебудь землї, чинші, винайми, легати, даровизни, гроші, рухомі і нерухомі добра всякого рода, церкви, школи, колегії, приходства, доми сестер, шпиталї, сиротинці, доми поправ і т. п. религійні, церковні, просьвітні і добродійні інституції і ті землї, на котрих вони суть або можуть бути побудовані, цвинтарі або кладовища і всякі землї і забудованя служачі до тих цїлий; мають право усї ті річи в цїлости або в части винаймити, продати або даровати — словом, можуть зробити з церковним або парохіяльним мастком усе те, що уважати-муть за відповідне, так як і кождий чоловік, маючий якунебудь приватну власність. Усї ті права буде мати руський трео-католицький епископ, який має живенин з римською столицею і настановлений папою римським, секретар такого трео-католицького епископа або його канцлєр, і пароx. Вони будуть тростісами з огляду на свої становища, а два сьвітські члени будуть занимати уряди тростісів протягом одного року. Коли уряд сьвітського члена опорожнить ся з причини його смерти, резигнації, перенесеня або якої иншої перешкоди, його наслїдник буде іменований згаданим епископом, його секретарем і пароxом дотичної громади. Руско-католицький епископ, іменований папою, буде з титулу свого епископства предїдателем опікуючої ради (board of trustees) і такої корпорації і має право скликати колинебудь тростісів сеї корпорації на наради: один з тих тростісів буде вибраний секретарем до провадженя протоколів. Всякі справи рішають ся більшостию членів корпорації, але якенебудь ухвала має важність **тільки тоді**, коли її затвердить епископ або (підчас його неприсутности) його генеральний вікарій чи який иншнй його заступник. іменований і затверджений папою та признаний апостольським делегатом Злучених Держав. Кожда корпорація, утворена на підставі сього акту, не може бути розвязана з причини часової нестачі тростіса. Всї дотеперішні религійні организації, істнуючі в сім стейті, мають бути зорганізовані на підставі отсего додатку, що відносить ся до інкорпорованя руських греко-католицьких церков або конгрегацій. Всї акти і частини актів, що не є згідні з отсим актом, мають бути уневажнені, а теперішний акт стане обовязувати сейчас.

Про внесеня сего законопроекту в посольській Палаті в Трентонї, Н. Дж., не знав ніхто із сьвітських людий. Наші духовні власти зробили отсю благородну роботу „тихше води, низше трави", щоби — борони Боже — не довідали ся про се звичайні „фольки"... Але вони таки довідались, бо нитка в мішку не укриєш!..

Товариство „Народний Дім Руських Горожан" в Джерзи Сіти (заінкорпороване в Трентонї на стейт Ню Джерзи) має в своїм чартері право висилати свого відпоручника на соймові обради в Трентон. Один з таких відпоручників був недавно в Палаті Послів в Трентонї і там випшрав згаданий нами вище білл (законопроект). З тим законопроектом прийшов сей відпоручник на засїданє „Народного Дому" і подав його зміст до відома всїх членів. Порозумівши в чім діло, руські горожане в Джерзи Сіти перевели над сею справою коротку дискусію і ухвалили одноголосно внести против сего законопроекту відповідний протест на руки п. Й. М. Брангегана, предсїдателя Правничої Комісії Палати Послів в Трентонї. Маємо надію, що сей протест отворить очи тим трентонеським законодавцям, які дали ся піддурити нашим духовним кругам і які самі не знають, що творять.

Ся справа стоїть отже покищо в завїшеню, а її результат нам ще доси невідомий. Та ми сего законопроекту не спустимо так легко з ока, а як буде треба, то порушимо небо і землю, аби не допустити до наложеня важкого ярма на шию нашого бідного народа.

А тепер инша справа.

Дня 3 с. м. відбули ся в Філядельфії збори новоіменованих руських деканів. Короткий звіт з сего засїданя находимо в 6 ч. (з 5 лютого 1914) пітсбурського „Rusin-a". З сего звіту довідуємо ся, що деканами зістали іменовані отсї сьвященики: о. С. Ващинин на Бостон; о. Н. Підгорецький, каноник, на Ню Йорк; о. А. Компордай, совітник, на Філядельфію; о. М. Яцкович, совітник, на Скрентон (містодеканом на Скрентон іменований о. А. Лотович, совітник); о. Л. Левицький на Шенандоа; о. І. Гойдич, совітник, на Джанестаун; о. А. Гонцяний, совітник, на Гомстед; о. В. Довгович, совітник, на Пітсбург; о. А. Пристай, совітник, на Бофало; о. Д. Добротвор на Клівленд: о. В. Балог на Шікаго.

Всї парохіяльні справи (окрім дисценя) мають від тепер полагоджувати ся через деканальний уряд. Всї даки підлягають надзорови дотичних деканів і на будуче всї даківські справи мають бути деканами підписувані. Всї парохії поділено на чотири кляси, які будуть платити місячно на покрите епархіяльних видатків ось такі квоти: 60 парохій І. кляси по $25.00, 60 парохій ІІ. кляси по $15.00, 60 парохій ІІІ. кляси по $10.00, а 40 парохій ІV. кляси по $5.00.

На наради ярили ся всї нововибрані декани (окрім оо. Добротвора і Балога), паданий їм уряд приняли і зложили на руки епископа урядову присягу.

Ревеляції „Rusin-a"-ми позволимо собі доповнити ще отсими подробицями:

З достовірного жерела довідуємо ся, що на нараді деканів 3 с. м. постановлено відкупити від о. Залїтача всї три його газети і цїлу друкарню та перенести усе те в як найкоротшім часї до Філядельфії. На редакторів сих газет пропоновано з одного боку п. З., з другого — п. Ц. Більшість голосів дістав п. З. і він від тепер буде відвічальним редактором епископських органів. На уліменє епископської друкарнї, на закупно деяких друкарських машин і на епископські видавництва призначено квоту $10.000. Уложено приблизно епископський бюджет і постановлено зібрати до кінця сего року округлу сумку: 30 тисяч долярів! Епископ їде до Венекодни з візитою до Риму і має відвезти в дарунку папі певну суму грошей, відому під назвою „Петрів гріш". На сей „Петрів гріш" мають складати свої датки всї правовірні католики, а сьвященики мають на ту цїль відправляти по церквах всякі акафисти і инші молебні. Всї руські парохії поділено справдї на чотири кляси, але з них виділено такі парохії як Ню Йорк, Джерзи Сіти, Філядельфія, Пітсбург і инші, котрі мають платити до епископської каси не по 25, а по кількадесять долярів місячно. Епископ заприсягнув всїх деканів і наказав їм остро підпирати всїма силами католицьке „Провидїнє", яке доси не могло чомусь як слїд розвинути ся. На жадане о. Підгорецького епископ дав торжественне приречене, що від тепер не буде приймати у себе нїяких парохіяльних депутацій, а всї церковно-парохіяльні справи мають на будуче полагоджувати лиш самі декани.

Моральний сенс з сих деканальних зборів такий: 10 тисяч на друкарню, щоби можна було легко нищити такі безбожні газети як „Свобода" і побивати як слїд такі безконфесійні организації як Р. Н. Союз; 30 тисяч готівки до кінця біжучого року на рїжні „епархіяльні видатки"; особно що найменше кільканадцять тисяч долярів на „Петрів гріш" для сьвятого отця. Декани мають вести політику епископа, бо коли його не послухають або йому сироневірять ся, він їх пустить на зелену пашу (так як зробив з дотеперішними іменованими ним деканами), а на їх місце настановить чинних, зручнїйших і послушнїйших. Ляки будуть від тепер слїпим орудєм в руках парохів і деканів, а котрий з ляків не схоче сказати так, як „его-мосць" заграють — піде без апеляції в лубину!...

До тебе, бідний народе, слів кілька. Давай гроші, давай як найбільше, бо їх богато треба: на друкарню, на „рєлїйні" газети, на „епархіяльні" чи там „дисцезальні" видатки, на „Петрів гріш", на завзяту боротьбу з всякими „ворогами" церкви і духовенства і т. д. і т. д. Сї церкви, школи і парохіяльні доми, які ти, народе, побудував; ті парохіяльні землї і цвинтарі, які ти за свій тяжко запрацьований гріш закупив — вже не твої! Ти до тих громадських масткув не будеш мати нїякого права, бо ти до сего за темний і за дурний. Твоїм власним майном господаритимуть після своєї волї і вподоби: епископ, його секретар і його пароx. Про людське око вони собі виберуть пібито до помочи двох паламарів, але і ті паламарі будуть „аки риби безгласні", бо всякі ухвали мають вартість лиш тодї, коли їх-апробує епископ.

Ось така то у нас народна автономія...

Хто порушеними тут двома справами хоч трохи інтересує ся, нехай прислає свої номїченя іради до редакції „Свободи". Нарід, котрий самовільно вкладає свою шию у ярмо, не варт звати ся народом!

Позір, Едвардсвілці і околиця!

В недїлю, дня 1-го марта 1914
в гали церковній при Slocum Ave., Edwardsville, Pa.
відограє Кружок Аматорський Представленє

ПІМСТА
драма в двох дїях.
получене з деклямаціями шк. молодїжи

ОСОБИ:

Николай, війт ..... п. І. Іванїцький
Одена, його жінка ..... п. А. Васько
Іван, їх син ..... п. Кашмарський
Марія, їх донька ..... п-на О. Кумка
Параска, сусїдка ..... п-на А. Кульва
Анна, сусїдка ..... п-на М. Кашмарська
Гавриле, приїжджий ..... п. Дм. Якимчишин
Грицько, молодий війт ..... п. Дм. Дмитрашин
Мошко, арендар ..... п. В. Мрочко
Жандарм ..... п. Дм. Лохайовський

Режісер: п. Ю. Головчич.

ДЕКЛЯМАЦІЇ:

„Кавказ" (Т. Шевченка) віддекл. І. Мрочко.
„До Основяненка" Т. Шевч. віддекл. О. Кумка
„Рідний край" (Воробкевича) віддекл. М. Пазур

Часпаза буде пригравати музика п. Ф. Лаховського

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 7.30 ВЕЧЕРОМ.

Ціни місць: І рядні 35 цт., ІІ-р. 25 цт.

Всїх сердечно запрашає
КОМІТЕТ.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ЧОМУ НАЛЕЖИТЬ ВСТУПАТИ ДО ЗАПОМОГОВИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ І ДО КОТРИХ?

Мимо нашої сьвідомости, що запомогові орґанізації не запобігають теперішній неволи, теперішній дорожнечі, визискови і несправедливости, то всеж з цілою силою повинні ми аґітувати, щоби наші земляки масово до них вступали. Хоч не є головною цілию сих орґанізацій розірвати кайдани неволї, усунути плач і нарікання на теперішний лад „божий", хоч не є цілию тих „союзів" класти основи під будову нового і справедливійшого ладу, але вони ймились хоч в части латати і реперувати сю біду на чужині. Через те може і деколи відтягнули деяку одиницю від рішучої борби, від радикальнїйшої гадки, то однак і се не може нас здержувати, щоби ми мали уникати сих орґанізацій. Ніяк не вільно нам сторонити від них і не вільно нам залишати аґітації за ними, коли до сего є спосібна хвиля і місце.

Через один сей факт, що запомогові орґанізації гуртують в собі численну і найбільше визискувану і бідну часть народа, орґанізації сї заслугують на загальне признанє і як найширшу рекляму. А коли возьмем під увагу і се, що народні маси через спільне пожитє по відділах, через часті сходини, забави і дискусії, розбуджують в собі народну любов і солідарність, що маси, будучи членами даної орґанізації, будять в собі почутє спільної оборони, спільних їм інтересів, як в справах орґанізації так і в загально народних, то зовсїм не переборщимо, коли скажемо, що наші запомогові орґанізації, а Р. Н. С. передовсїм, мають величезне значінє!

Се кождий зумів оцїнити, хто до сих орґанізацій відносить ся без упередженя і без особистої урази. Єще яснїйше пізнаємо їх вартість, коли упритомнимо собі, що нїякої лучшої від них орґанізації тут не маємо і мимоволї мусимо признати Р. Н. Союзови першеньство. Кождий з нас, коли не до обох Р. Н. Союзів, то хоч до одного з них, конечно повинен вступити.

Як вже на початку сказано, Р. Н. Союзи не можуть бути уважані за одинокі підвалини, на котрих має повстати наше щастє і вільність, — новий лад, але нїхто не заперечить і мусить з тим згодити ся, що вони становлять сей молодий запуст, сей дубовий лїсок і суровець, з котрого з часом щирі і сьвідомі одиниці при добрій волі і охоті витворять сильні основи під будову нового житя, під независиму вільну Україну. — Народна сьвідомість, а може і клясова, може скорше обійме уми і серця загалу Р. Н. Союзів, як дехто сего сподїє ся і предвиджує. Якби воно і не було, то люди сї, будучи неначе примушені до читаня свого орґану, можуть скорше чогось навчити ся, нїж люди, котрі зовсїм нїгде не належать або ті, котрі належать до „Провидїня" чи „Соєдиненія" і пр., яких орґани еще гірше своїх членів затуманюють. Словом, скорше, чи пізнїйше, сьвідомість загалу Р. Н. Союзів запалахкотить горячим поломінєм. Приспішенє сих хвиль буде залежати від способу редаґованя їх орґанів, себто „Свободи" і „Н. Волї" від щирости і працї їх Голов. Урядів і „Просьвітних Комісій".

А позаяк сьвіт поступає все наперед і навіть кілька-мілїонові народи стають до борби о свої права і волю, а вкінци полїтичні і економічні напруженя з кождим днем збільшають ся як в Австрії так і під Москалем і кличі до „вільности", до „щастя" стають ся щораз голоснїйшими, тож мусимо надїяти ся, що Р. Н. Союзи не цофнуть ся в зад, але займуть припадаюче їм в тій народній справі становище, від котрого дотепер може троха сторонили. Коротко скажемо, що Р. Н. Союзи повинні бути для всїх сьвідомійших українських одиниць осередком цїлого народного житя. Не маючи на разї инших народних орґанізацій тут в Злучених Державах, кождий сьвідомий Українець повинен без намислу статись „Союзовцем"!

Хто дійшов до сего переконаня, що зле є тепер на сьвітї, хто бачить всї кривди і несправедливости теперішного ладу і годить ся на переміну його на новий лучший лад, хто бажає скинути кайдани зі себе і свого народа, мусить вступити як член в ряди тих орґанізацій і солїдарно йти за народними кличами. Хто ворожо відносить ся до Р. Н. Союзів, то сей не відчуває або удає, що не відчуває недолї наших земляків, а народну справу він легковажить і стає мимоволї ворогом свого власного народа.

Вправдї праця наших орґанізацій не є еще такою досконалою, якою вона повинна бути, але се не сьміє бути причиною, щоби сьвідомійші одиниці від них відтягали ся, противно наплив сьвідомих, молодих і охочих до працї одиниць може ту працю в Р. Н. Союзах полїпшити і скорим кроком посунути наперед. Зле робить сей, що чекає хвилї, коли Союзи будуть такими, якими він їх хотів би мати, але він повинен спільно з другими працювати і допомочи до переміни на лучше.

Се були би причини загально народні, задля яких кождий сьвідомий Українець повинен вважати своїм сьвятим обовязком бути членом Р. Н. Союзів, як орґанізацій народних.

Члени, стаючи в ряди орґанізації, мають і користи матеріяльні. Вони користають з запомоги на случай смерти, калїцтва чи неспосібности до працї. Нерозумно робить сей, що з дня на день зволїкає. Не знаємо коли і де попадемо в нещастє! Чимало читаємо в часописях про щоденні нещастя: В одну недїлю під колесами автомобілїв згинуло 11 осіб а 32 покалїчених, значить, що сих людий на гладкій дорозї нещастє спіткало. Чому не застановимо ся, читаючи щоденно о таких подїях, що і таке саме в слїдуючу недїлю може нам лучити ся а може і нинї, як йдемо до фабрики чи з роботи або хотьби до стору? Чому не застановимо ся над положенєм сих нещасних родин, котрих батьки стали калїками або погинули, не лишаючи цента на чорну годину? Чиж мило дивити ся, як вдови і сироти жебрають нераз на похорон свого батька і живителя?

Отже нехай не буде анї одного Українця, щоби не стояв в кількох або хоч в одній запомоговій орґанізації. Вправдї, що при нинїшній мізерній пейдї, примусовім безробітю і дорожнечі нераз прикро приходить заплатити вкладку, але при розсудку і добрій воли можна се зробити. Менше одну баксу циґаретків, менше одну склянку пива, а через 4 тижнї призбирає ся. Тимбільше треба о се старати ся, коли конечність наша сего вимагає.

Прямо не хочеть ся вірити, як людина, котра читає або бачить ті щоденні нещастя по майнах, на зелїзницях, в пожарах, експльозіях і пр., байдужно сему приглядає ся. Бачимо, що люди в тій „вільній Америцї" гинуть як мухи, на кождім кроцї грозить нам нещастє. І се повинно промовити до нас і нас переконати, що нїм чогось лїпшого діждемось, повинні ми забезпечити себе і наші родини на нещасну годину смерти або випадку.

Забезпечивши себе і родину перед наглим непредвидженим нещастєм, сьмілїше будемо могли забрати ся до працї коло усуненя загальної недолї, яка нас цїлі віки гнобить. Коли ми не зєднаємо ся і спільною працею та просьвітою не осьвідомимо себе і наші дїти, то дїтям і внукам прийдесь тиняти по чужинї, по ріжних чужих сосайдах!

Передше була бесїда про тих наших „патріотів", що то звикли були викручувати ся тим: „а що там Р. Н. Союз, там самі клерикали або джабовцї, там брак ідейности, поступу, народного ідеалу" або знов: „но що менї там Р. Н. Союза, коли я самітний, коли я ще молодий, без дїтний, еще маю час" і т. д. і здає ся, що коли уважно і без упередженя сю статю перечитають, переконають ся і зрозуміють, що їх викрути є благі і безпідставні.

В дальшім тягу сеї статї хочемо посьвятити кілька слів людям иншої катеґорії. Зазначити тут хочемо, що зовсїм не зрозуміли або мильно піймили справу визволеня нашого народа ті людцї, котрі говорять, що два, три і більше Союзів є нам потрібних, чи здали би ся нам, і беруть ся до орґанізованя їх на свою моду. Здаєть ся, що їх вже за богато до нинї намножило ся. **Лїпше мати одну сильну орґанізацію, нїж кілька слабих, непевних, з собою взаїмно конкуруючих.** Колиб всї Українцї, живучі тут на чужинї, скупили ся в одній, хочби запомоговій орґанізації, то орґанізація ся, мимо своєї безпартійности, могла би нераз задецидувати в економічній і полїтичній справі сего краю. А коли їх буде з тузїн, як сего декотрі „патріоти" хочуть, то всї вони хотїли би вважати ся за сильних і могучих, а в дїйсности в очах Американцїв і инших тут живучих народів були би одним великим зером. Отже лїпше було би, колиб сї, що роблять стараня і тратять час коло орґанізованя нових запомогових орґанізацій в Новім Йорку, Олифантї і пр., пізнали гадку і кличі до злуки в тій орґанізації, що дає найбільшу певність, що буде беречи інтересів членів і стояти в оборонї народних справ.

Чиж Українцї в Злучених Державах не є в силї на нїщо більше здобути ся як лиш на запомогові орґанізації? Чи Українцям в Америцї не є потрібна нїяка инша орґанізація? Дивне се, сьмішне і болюче! Хто чує ся здібним до орґанізованя і каже, що хотїв би працювати для народа, для його добра — нехай працює в сих народних орґанізаціях, що вже істнують і мають яку таку заслугу і славу серед нашого народа.

Чує ся хтось здібним до орґанізованя мас, нехай свою орґанізаторську здібність і силу посьвятить на заснованє такої орґанізації, якої наш нарід еще не має в Америцї пр. юнію чи партію чисто полїтичну. Все те є нам тут потрібне, єсли хочемо станути на рівнї з иншими народами. А пляни і кличі до нової запомогової орґанізації мусимо вважати за інтелїґентну кирпию проти наших вже істнуючих народних орґанізацій для цїлого народа.

Нас дїлено від віку і до днесь ми подїлені, жеремось між собою як голодні пси коло одної кістки, а ті, що нас подїлили і кинули між нас сю кістку незгоди, їдять мясо — і сьміють ся з нас. Отже відтепер єднатись ми повинні, а не дїлити! Єсли ми дїйсно зрозуміли, що „в єдности сила" і коли ходить нам о поступ і добро народних мас, то кличі до єдности, до просьвіти повинні від тепер становити нашу щоденну молитву, пісню і працю, кождого з'осібна і всїх разом, бо лиш народови з'орґанізованому і сьвідомому може усьміхнутись красша доля.

Належить еще згадати про третий рід „патріотів", про тих, що то належать до всїх инших „иншюренс", „сосайдів" і „сполків", а до нїодної нашої української орґанізації. Вони цурають ся народних орґанізацій, а навіть рідної мови. Вони не заслугують на се, щоби про них богато писати. Вони найбільше грішать зглядом свого народу і нехай їх нарід осудить. Кінчу і кличу зі щирого серця: Вперед Братя! До борби за свободу і щастє народне!

М. Кубів.

ЖЕРТВИ НА ШКІЛЬНО-ПРОСЬВІТНИЙ ФОНД В АМЕРИЦЇ.

Дня 7. лютого відбуло ся весїлє п. Онуфрія Шараварка, секретаря XII. Гол. Конвенції Р. Н. Союза, а також теперішного секретаря від. 85 Р. Н. Союза в Рейзелтон, Па., з панною М. Драпь. О 10. годині рано всї весїльні з молодим і молодою удали ся до місцевої гр.-кат. галицької церкви, де македуцький парох о. Двулїт відправив Службу Божу, а по Службі Божій при дуже численно зібраній руській громадї дав молодим шлюб. По шлюбі всї весїльні удали ся до дому молодої, де була приладжена весїльна гостина. На весїльній гостинї були присутні: македуцький парох о. Двулїт, а також п. Д. Капітула, гол. предс. Р. Н. Союза і п. М. Роздільський артист. Головою весїльної гостини вибрано п. Д. Капітулу, котрий своєю короткою а річевою промовою розпочав гостинну забаву. Підчас тригодинної гостини при красних звуках перворядної музики підносили ся зі всїх сторін промови-тоастні з желанями молодій парі всього добра і многих лїт в тім новім житю. Промови мали: о. Двулїт, п. Капітула, п. Роздільський і другі. При промовах не оминено і Просьвітної Комісії Р. Н. Союза: п. Роздільський у своїй промові сказав: „Панове гості; дарунки ми складали молодій парі, церкві, музицї, отож не треба забути й о просьвітї Русинів тут в Америцї; сей великий обовязок взяла на себе Просьвітна Комісія Р. Н. Союза, котра працює всїми силами, щоби піднести наш русько-український нарід у просьвітї, а щоби сего дїпняти, треба великих фондів, тож скиньмо і ми тут малу лепту на фонд просьвітний тут в Америцї!" І зібрано $6.80 і передано в руки пану Д. Капітулї до пересланя Редакції „Свободи", а ся має передати Просьвітній Комісії Р. Н. Союза. Жертводавцям велике спасибіг. Сим найповажнїйший акт весїльний закінчив ся, а молоді пішли собі гуляти, а старші помалу почали розходити ся домів. На тім кінчу і желаю молодій парі многая лїта. — **Присутний.**

ВСЯЧИНА.

— **Сьвято піснї в Фінляндії.** В Теріоках у Фінляндії сьвяткували фінляндське національне сьвято — сьвято піснї. З усїх сторін прибули Фінляндцї давним звичаєм; були там співаки, артисти-музики і народні хори. Поїзди зі столицї Гельсінґфорсу, з міста Виборґа й инших фінляндських міст прибули на стацію Теріоки переповнені. На дорозї від зелїзничого двірця до парку побудовано тріюмфальні брами і прибрано їх в національні прапори і цьвіти. В парку зібрали ся тисячі людий. Торжество отворено прегарними співами народних пісень. Орхестра заграла фінляндський гимн. З підвисшень привитав зібраних директор місцевої ґімназії Паярі. „Тут — говорив Паярі — на березї фінляндського заливу, нинї зібрали ся співаки і музики, артисти наші і хори. Тут до сього холодного берега прибули нинї тисячі наших братів і завтра прибудуть нові тисячі, щоби піміж собою славила ся наша культура. Ми привикли щороку спокійно й радісно тїшити ся і дїлити ся між собою сею творчостию, котрою визначав ся наш нарід. Тепер і сама природа є проти нас. Хмарний і дощевий день робить пригноблюючий настрій, але ми не повинні упадати на дусї. Ми повинні спокійно витривати на дотеперішнім становищи. Дальше працюймо для нашої культури, а можемо бути певні, що наші торжества не остануть без гарного впливу на всїх учасників. Будемо сподївати ся яснїйшої будуччини і спільно будемо працювати для добра нашої дорогої Фінляндії". Одушевлені оплески супроводили слова Паярія. Потім на підвисшенє вийшли три старцї, котрі співали народні піснї. Громада зібраних нагородила їх довготриваючими оплесками. Артист Оскар Сальо в фінляндській мові деклямував поезії. Потім получені хори відспівали народні піснї. Сьвященик Арокалїо з підвисшеня виголосив промову, в котрій між иншим сказав, що на сьвітї наконець все побідить вічна правда. В місцевій народній школї відбув ся концерт, в котрім взяли участь найвизначнїйші артисти сцени Фінляндії. В парку, над берегом фінляндського заливу горіли ватри. Чужинцї, що приїхали подивити ся на се найбільше сьвято Фінляндцїв, дивували ся, що ті завзяті борцї такі незвичайно спокійні, але хто з їх лиць потрафив відчитати їх почуваня, той знав, що криєть ся в душі завзятих Фінляндцїв, він бачив, що в тій душі кипить гнїв і бунт проти російської неволї, а звуки народної піснї піддержують і скріпляють сей гнїв і прийде незадовго час, що бунт огорне цїлий свободолюбний нарід фінляндський і він здобуде собі виспівану волю.

— **Відвага.** Найбільше спонуки до творчости дає відвага. Витривалість і терпеливість дають силу і постійність змаганям, а відвага рішає про початок працї. Брак відваги часто є причиною, що понехуємо найлїпші наміри і пляни, які можна би нераз дуже легко здійснити. Щоби доказати се твердженє, наведемо кілька прикладів: Греки в старинних віках мали відвагу станути до боротьби з величезною фльотою перського короля Ксеркса, хоч самі мали маленьку атенську фльоту (кораблї) і виратували вітчину від Перзів в хвилї, коли цїла Греція побоювала ся за своє істнованє. Досить згадати, що відважний чоловік входить до клїтки тигрів, а боязливий чоловік боїть ся навіть підійти до клїтки. На жаль, відвага не дуже поширена серед нашої суспільности. Брак відваги дасть ся всюди відчувати, а найбільше в економічнім житю. Наш нарід убогий не тому, що нам бракує капіталу, але головно тому, що брак відваги усуває у нас підприємчивість. Кождий з нас радо пійде утертою дорогою, де, як йому здаєть ся, не наразить свого маєтку на втрату, але не відважить ся на непевність, на ризико, коли шукає нових доріг, коли хоче завести щось нове в господарстві. Коли би ми схотїли оглянути ся довкола, то найшли би ми богато доказів, що богато становищ могли би ми заняти, але не можемо здобути ся на відвагу заняти їх, бо побоюємо ся невдачі. Тимчасом приходять инші відважнїйші чужинцї, забирають нам становища, а ми волимо попристати на малім, не доїсти, не доспати — тільки з побоюваня втратити се, що маємо. Народні провідники наші мусять мати відвагу, стоячи в оборонї інтересів свого народа. Без їх відваги, без їх любови вітчини не було би відродженя нашого народа. Без них український нарід не станув би до боротьби зі сусїдами.

— **Спосіб проти пияньства.** В містах Голяндії запримітили послїдними часами богато випадків пияньства. Міські управи ввели тому такий спосіб проти пияньства. Полїція звертає увагу на людий, що виходять з реставрацій і шинків. Коли полїцай запримітить когось пяного, котрий з трудом іде до дому, всаджує його чемно до фякра і відвозить до полїційної канцелярії. Там завізваний лїкар оглядає „недужого", чи не грозить йому яка небезпека. Коли ореченє корисне, знова пакують затроєного алькоголем до дорожки і відвозять до дому, а коли лїкар признає стан алькоголїка поважним, відвозять його до лїчницї. На другий день полїція предкладає рахунок за фякра і лїкаря властителеви шинку, в котрім наступило затроєнє і домагаєть ся заплати, грозячи відібранєм концесії. І від хвилї, як в Голяндії завели сей звичай, мало значно змешнити ся пияньство, бо властителї реставрацій вистерігають ся продавати напитки гостям, котрі люблять перебрати міру.

ПЕРША ІЛЮСТРАЦІЯ ВИБУХУ ЯПОНСЬКОГО ВУЛЬКАНУ.

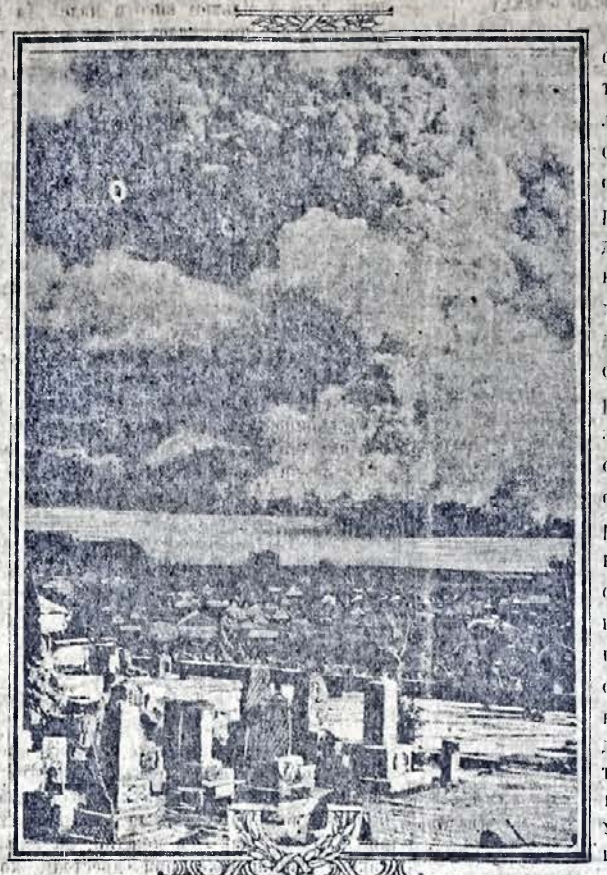

Photo by American Press Association.

Представлений тут образок є першою фотографією, яка наспіла до Америки, про страшний вибух японського вулькану Сакурашіми. Підчас ненадійної катастрофи згинули сотки людий, а матеріяльні шкоди ідуть на мілїони. Послїдний вибух Сакурашіми є найбільший за останних кількадесять лїт. Сю фотографію знято із цвинтаря, що лежить недалеко вулькану в тій части, яка була вибухом найменше спустошена. Вулькан є представлений на образку в часї найбільшої його дїяльности. З його нутра видобувають ся величезні клуби диму, а з ним маси вульканічного попелу і розтопленої лави.

НІМЕЦЬКІ ЗАПОВІДИ.

1) Німецькі родичі, учителї і педагоги хай виховують молодїж передівсїм в національнім дусї.

2) Кождий Німець нехай від молодости вчить ся по чеськи (або иншими словами: треба вчити ся мови своїх ворогів).

3) Німцї, властителї домів і ґрунтів, нехай без огляду на обставини продають своє майно лише Німцям, инакше допускають ся зради, „бо нїчого не варта нарід, котрий не посьвятить усего, щоби заховати свою честь".

4) Німець, властитель дому, нехай приймає до свого дому лише німецьких льокаторів і купцїв.

5) Кождий Німець повинен купувати лише у Німцїв.

А в нас?

В 46

РОДИМЦЇ! ПРИСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА! ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇХ РІДНИХ НА ЧОРНУ ГОДИНУ!

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

International Harvester Oil and Gas Engines

(МОТОРИ ОГРІВАНІ ПРИ ПОМОЧИ ОЛІЮ АБО ГАЗУ).

ОТСЕ Є МОТОР, який ви повинні мати на своїй фармі. Купіть його після догідного розміру і моделю; нехай він за вас щодня працює і виконує вірно дуже тяжку роботу, як: помповання, різанє, меленє, обертанє кружілки і т. д. З купна сего будете все задоволені.

Машини Інтернешенел є найлішою річию, яку можете купити за свої гроші. Купивши раз ті машини, вони зачнуть щадити гроші для своїх властителів, позаяк є зроблені з доброго матеріялу, після довідного пляну і конструкції, зужпвають мало оналу, потребують мало опіки і надзвичайно довго тревають.

Машини Інтернешенел є прості, дуже сильні, легкі в обороті і рідко коли потребують направи. Своє велике розповсюдненє завдячують вони своїм численним прикметам, якими є: солідні і тяжкі колеса розгонові, сильні трибн, дуже тривалі осп і панви, знамениті і сильні цилїндри, як також всі прочі части. Вирій обнимає найріжнороднїйші типи і моделі, які надають ся до ужитя низького і високого степеня огрівання. Їх можна набути в всіх розмірах, почавши від 1—60 Н. Р. (сила коня).

Напишіть до нас пару слів в якійнебудь мові і зажадайте займаючих цінників. Огляньте наші машини у місцевих купців. А коли вони не продають машин Інтернешенел, дайте нам знати, а ми вам напишемо, де ви могли би їх оглянути.

International Harvester Company of America
(Incorporated)
CHICAGO USA
Champion Deering McCormick Milwaukee Osborne Plano

$17 Шифкарта до краю! $17

БРАТИЯ! Родимці! Майте розум! Не платіть агентам високих цін за шифкарту! Шануйте гроші! Перед купленєм шифкарти напишіть до нас! Наша ціна є:

$17 ШИФКАРТА ДО КРАЮ $17

Шифи експресові, знамениті, їзда скора і вигідна. Спробуйте раз нас! Особні каюти, купелї, домовий харч! Вираблємо вільний переїзд границї! Чекаємо кождого на станції, провадимо на шифу, даємо нїчлїг — все ДАРОМ! СПІШІТЬ! НАПИШІТЬ ЛИСТ! Кождий дістане на дорогу дарунок!

$25 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИНИ $25 дол.

Пишіть на адресу:
AMERICA EUROPE CO., 109 Greenwich St., New York.
6—9 Число телефону 4548 Rector.

ПОШУКУЄСЬ АГЕНТІВ.

Можете прийти до великих грошей, розпродуючи новопатентований прилад до запалювання цигар і цигареток. Кождий купить його від Вас. Ся запальничка є дуже практична і грубо нїкльована. Наші агенти продають їх по 50 цнт. Пришліть нам 20 цнт. марками, а ми Вам вишлемо одну на оказ.

H. Hoffman & Co.
237 E. 12th St.
New York, N. Y.

Проч з бритвами!

Наш порошок усуває сейчас волосє з тварп, бороди і де би не було, без жадного болю, не лишаючи жадних слїдів по собі. Висилаємо пачку того порошку за 1 доляр, пробні дози за 50 центів. Пришлїть 1 доляр через моней ордер або в реджістрованім листї або почтовими марками, а ми сейчас вишлемо порошок з поясненем, як його уживати. 1—

Адреса:
Dr. BELLIN'S CO.,
55 DELANCY ST., NEW YORK.
Потреба агентів.

До хорих Русинів не всїх закутинах Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

Лїчить з найлїпшим і найпевнїйшим успіхом ревматизм, всякі недомагання жолудкові, недугу утроби, нирок, згрубленє жил, гемороїди, структуру або звуженє мочевого каналу, недуги венеричні, як рівнож всїлякі наслїдки тайних недуг, недуги скірні, рїжні затрощя крови і т. д. 7—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно же на пролукшину при помочи спеціялїсти з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почтову марку.

Dr. B. HOHENBERG
304-2nd Ave., (між 17-а 18 ул.),
NEW YORK CITY.

Годзини офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

R. J. Glick Агент асекураційний від огня.
Офіс находить ся 1—
в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

Русини Пітсбурга!

Чи Ви знаєте

що гроші, то сила?

Старайте ся пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім банку на рові вулиць

1— **Carson і 14-ої.**

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші **церковні, братські, сирітські** і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ, на найлїпші лїнії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсї.

German Savings & Deposit Bank
cor. 14th & Carson Sts.,
South Side Pittsburgh, Pa.
И. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас.
Ол. Бучак, уряди. банк.

Жерело здоровля.

Проф. ОВЕН переконав ся, що люди терплять і не є в силї полягнутись терпінь тому, бо удають ся до докторів, не посідаючих практики, або до антикварів, які не мають права на лїченє. Щоб викорінити недугу, треба конечно удатись до доктора-спеціяліста, котрий посідає дипльом наук і обширну практику.

Проф. ОВЕН має не лише дипльом спеціяліста, але і обширну 34-лїтну практику, яку набув через часте лїченє і в Лївдонськім шпиталю „Ді Грент Госпітал оф Лондон" через що є обзнайомлений з людським організмом до того степени, що нема для него недуги, якої він цїлковито не вилїчив би, а якої то причини люди і називають його штуку і відомости „ЖЕРЕЛОМ ЗДОРОВЛЯ".

Гарантує він за цїлковите вилїченє звичайних, скомплікованих і хронічно-застарілих недуг.

СЕКРЕТНІ МУЖЕСЬКІ І ЖЕНСЬКІ НЕДУГИ. Нема слабого, якого Проф. ОВЕН в короткім часі не вилїчив би з венеричної недуги. Нема доктора в Америці, який отримав би тілько подяк за цїлковите вилїченє, як Проф. ОВЕН.

Длятого, наколи долягає Вам яка-небудь недуга, то опишіть її докладно, з увагою і пришлїть на адресу:

Prof. OWEN, M. D.
221 E. 17th St., Dep. Y. **NEW YORK, N. Y.**

Ті, котрі хочуть бути лично оглянені, могуть приходити: В будні дни від год. 10-ої рано до 5-ої вечер. У вівторки і пятниці від год. 10-ої рано до 8-ої вечер, а в неділї і сьвята від 10-ої рано до 1-ої пополудни. 6—

НАДЗВИЧАЙНА СПОСІБНІСТЬ!

ДАРОМ!

Купіть у нас за $6.00 найлїпшого тютюну до папіросів і виберіть собі презент з слідуючих предметів: 1) Найновїйший імпортований фонограф з великою нїкльованою трубою і рекордами, який грає і сьпівас виразно успіху музику і пісні. Кождий може мати в своїм мешканю концерт. 2) Красна гармонїя з славної німецької фабрики з нотами і вказівками. 3) Гарний столовий нїкльований годинник з музикою, що грає за кождим разом 10 мінут. 4) Грубо золочений дамський або мужеський годинник. — Пришліть нам на задаток 50 центів марками, а ми вишлемо Вам 40 пуделок тютюну 4-ох родів за $6.00 і вибраний Вами презент. Решту $5.50 заплатите по відобраню товару. КОМУ СЕЙ ТОВАР НЕ ПОДОБАЄ СЯ, МОЖЕ ЙОГО НЕ ПРИЯТИ. — З Канади і инших країв просить ся присилати $6.00 відразу.

ENGLISH ASIATIC TOBACCO CO., Dept. A. 26,
115 East 7th Street, New York City.

Д-ра Ріхтера Pain-Expeller

Усуває всякі болї як: ревматизм, подагру і невральгію. Є помічним средством проти паралїжу суставів і мускулів, як також на звихнення і дрібні рани. Скоро усуває перехолоду, інфлюенцу і болї горла. Запобігає запаленю легких, усуває докучливі болї грудий, голови і зубів.

Чотири до пять краплїв до одної склянки води дасть Вам знаменитий лїк проти всяких долегливостий горла.

Уживаючи стало 4 краплї до одної шклянки води, усунете корчі жолудкові і зле травленє.

Сей правдивий лїк находить ся тілько в такій коробці, яка тут представлена.

Вистерігайтесь численних наслїдувань.

25 і 50 цнт. бутелька у всїх аптиках.

F. Ad. Richter & Co.,
74-80 Washington St., New York, N. Y.

$17 Шифкарти до Старого Краю $17

За $17.00 можете повернути до Старого Краю на найлїпших шифах, відходячих в днях 3 і 10 марця а на всї инші дни по $22.00 до пристанїй (портів) БРЕМЕН, ГАМБУРГ, РОТЕРДАМ або АНТВЕРПІЙ. Удайте ся тілько до нас, листовно або особисто, а переконаєтесь о правдивій дешевости шифкарт; ручимо, що нїде дешевше не дістанете, як лише у нас. Ми стараємось всегда, щоб пасажири були вдоволені з подорожи, даючи їм вигідне місце на шифї, що четирох пасажирів дістають особну кімнату, стравп подавані до стола, електричне осьвітленє, пильна услуга і всякі вигоди, яких не найдете на нїяких инших шифах.

EUROPEAN STEAMSHIP CO. Dept. S.
115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.
$25.00 ШИФКАРТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ $25.00

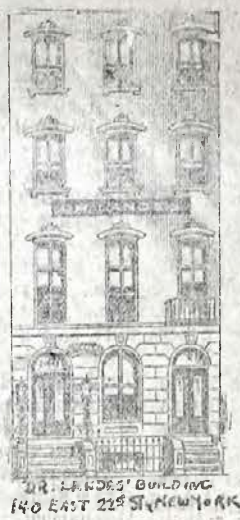

ХОРІ ЛЮДИ!
Чи стратили Ви терпїнє, вже мали з причини Вашої недуги?

День за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, рік за роком, занимаюсь лїченєм хорих людий. Представте собі, нїзко хорий я уже вилїчив, а відно горим украсив житє. Нема Вам житє надїтє через пробованє так званих лїків і сідчуваєте, що з Вами все гірше, а тайм раїй сейчас звернїть ся до старого опытного спеціяліста, яким є

Dr. LEONARD LANDES
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

Він дасть Вам даром пораду, що Вам робити, щоби спасти житє і позбути Вам недугу. Лїчу уже 20 лїт з найлїпшим результатом всї недуги, як: безсиле, затрощє крови, гемороїди, біль жолудка, серця, легких, печінки, почок і т. п. Для недуг полових і нервових маю більші знані електричні апарати і Х-лучі, за помочию котрих перетаращаю Ваші внутрішні органи. Не пождай доктор має ті апарати, длятого, що суть дорогі. Хемічне, ректифікуванє ліки. Не відкладайте до завтра, а сейчас приходїть до знаменитого доктора. 1—

Dr. L. Landes,
140 East 22nd St., New York, N. Y.,
betw. 3rd & Lexington Ave.

Приймаєть ся хорих в годинах: від 10-ої рано до 8-ої вечер, а в неділю від 10-ої рано до 4-ої попол. — Поради даром.

Ся

МАШИНА ДО ПИСАНЯ

(ТАЙПРАЙТЕР)
фірми

L. C. Smith & Bros. Typewriter Co.

ОСЯГНУЛА СЛАВУ ЧЕРЕЗ СВІЙ ЗНАМЕНИТИЙ МЕХАНІЗМ.

Кулюючи машину до писаня, бажаєте вдоволяючої відповіди на отсі три питаня:

Що вона зробить для мене?
Чи добре вона се виконає?
Як довго буде вона се робити?

L. C. Smith & Bros. Typewriter Company відповідає якраз цїлковито сим трем вимогам покупців машки і через се здобула собі перше місце між виробами всїляких машин до писаня.

Деякі люди думають, що між машинами до писаня нема нїяких рїжниць. Машини можуть виглядати однаково, однак не всї суть однаково догідні і є много рїжниць в їх приймах.

Новий модель машини (No 5) є так зроблений, що може служити не лише до звичайного письма, але і до табельок, рахунків і всього, що лиш в бізнесї потрібне.

Цїлий механїзм є так уладжений, що на сій машині можна писати рівно і поправно.

Ми радо хотїлиб Вам подати більше подробиць про сю машину.

Пишіть по безплатну книжку про новий модель V.

L. C. Smith & Bros. Typewriter Co.
3-12

Головний офіс для місцевих і заграничних замовлень: Syracuse, N. Y., U. S. A.
Філії в кождім більшім місті.

ОФІС НА НЬЮ ЙОРК:
311 BROADWAY, NEW YORK, N. Y

S. DATTNER

С. Датнер в Ню Йорку, знаний як один зі знаменитих польських писателїв і загально відомий серед славянських націй в цїлих Злучених Державах як щирий патріот, поручає всїм „HASSAN" цигаретки. П. Датнер, який є також визначним банкиром, говорить:

„HASSAN" цигаретки після моєї гадки суть знамениті. Вони суть також дешеві. Вдоволяючий запах і легкість сих цигареток є не до порівнання — навіть з найдорожшими цигаретками. Я все поручаю сї цигаретки своїм краянам".

5¢

„THE STANDARD OF AMERICA".

ДИВІТЬ СЯ, ЩО СЕ НОВОГО!

Се перші Різдвяні сьвята, які сьвятикували руські кольонїсти на першій Руській Кольонії в Мілвіл, Н. Дж. А яку веселість і приємність мали запрошені гості, котрі позіздились на сьвята до своїх приятелїв живучих на сій кольонії, пекаи о тім посьвідчить поміч поданий образець. Сьвятковано там Різдво як в краю — на власних фармах і у власних домах!

Чомуж Ви не возьмете собі примір з тих людий, котрі порозумїли, що то значить мати свою власну фарму на руській кольонії? Чомуж не придучитесь до тих 360 фамілій, котрі тут вже закупили землї і так гарно зачали господарувати? Не будьте послїдні, щобисьте відтак не нарікали, що в Америці нема Руської Кольонії, деби можна спільно заживати як в Рідним Краю і бути завсїгди свобідним у власній хаті, на власній ниві.

Бачите самі, що робота по фабриках і майнах цїлком упадає. Ось за пару тиждїв завітає красна весна, а Ви будете дивитись, як другі народи зачнуть весняну роботу на власних загонах. Чиж і Ви не можете з сего скористати? Так! Скористаймісьте, наколи чим скорше тепер рішитесь та придете закупити собі відповідний кавалок землї на ПЕРШІЙ РУСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ В МІЛВІЛ і зачнете з весною разом з другими фармерами дорабляться.

На купно 5-акрової фарми потреба Вам мати готівки 200 дол., а решта на місячні сплати. Тож розсудіть самі, що лучше, чи лиш, чи фарма 5-акрова (4 морги), з якої будете мати около 90 тонн вже зі стрічками?

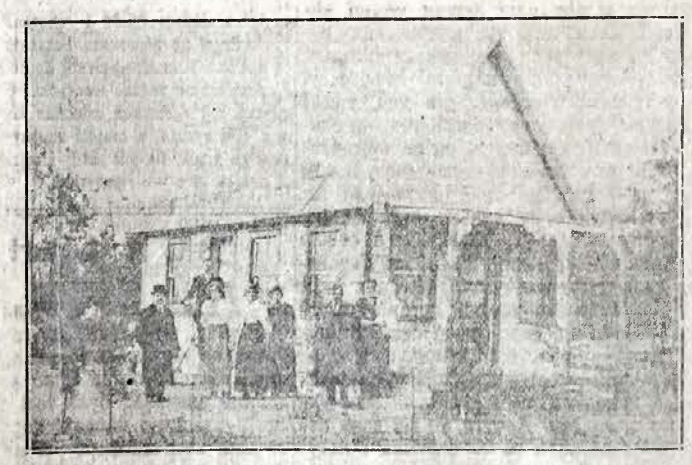

Ся хата є власностію п. Стефана Мультана і находить ся на першій Руській Кольонії в Мілвіл.

Тож ще раз кличемо: Родимці! Приїжджайте сейчас та купуйте землю, бо пора вже приходить і відповідний час на закупно. У нас снігу ще нема і люди орють, тож оглядати землї можете кождої хвилї.

УВАГА: Для вигоди наших кольонїстів ми отварили другий офіс у самім Мілвіл, а старий офіс остає в Філядельфії.

Пишіть перед приїздом в рідній мові на адресу:

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
476—478 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Strs.,
PHILADELPHIA, PA.

Адреса у Мілвіл така:

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.
MILLVILLE TRUST BUILDING,
19-20 High Street, Millville, N. J.

Всякі письма, як також ло всї пояснєня о справі наших земель належить адресувати до офісу в Мілвіл, а всї грошові посилки і місячні сплати належить висилати на адресу офісу в Філядельфії. Моні-ордери і чеки треба виписувати на імя: „The European Colonization Company", а не на імена осіб і висилати на адресу: 476—478 Drexel Building, Philadelphia, Pa. — Ті, що вибирають ся просто до Мілвіл без нїяких докладних інформацій, мусять приїздити якраз в суботу, тобто

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ЯК МОСКАЛІ НИЩИЛИ УКРАЇНУ.

Українці — старий культурний нарід. На сих землях, що на них він і сьогодня живе, жив він перед тисячами літ, а історичного житя нашого народу рахуєть ся вже тисячу літ. Історія записала імена перших наших князів з тих часів: як от: Аскольда й Діра та Олега. В сих часах слава нашого народу, нашої держави й наших князів лунала вже широко по сьвіту: писали про них грецькі, арабські й инші літописці, а про московський нарід тоді ніхто ще не чув. Далеко на півночи у жерел рік Дніпра, Двини, Волги та Оки жили племена Кривичів і Вятичів. Тоді ще вони не творили окремого народу, але вже тоді дуже ріжнили ся від нашого народу, бо вже в найстаршій нашій літописи пишеть ся, що наприклад Вятичі походять від Ляхів, а з того видно, що літописець бачив більшу подібність у мові і звичаях Вятичів з мовою і звичаями Ляхів, ніж із мовою і звичаями нашого народу. Пізнійше Кривичі і Вятичі змішали ся з північними фінськими племенами, що жили в їх сусідстві і з тої мішанини повстав ще пізнійше, але то геть пізнійше нарід московський, котрий тоді, розуміеть ся, ще більше ріжнив ся від нашого народа ніж як ще не був змішаний з Фінами. Колиж наші київські князі стали розширяти границі своєї держави, то з часом підбили й землі Кривичів та Вятичів і прилучили їх до київської, або як її тоді звали „руської" держави. (Назва Русь, руський стара назва нашої держави, а взяла свій початок з Київа. Пізнійше таксамо з Київа взяла свій початок назва Україна, український. Поки ми мали свою державу, то звали її руською, а коли держави не стало і до того ще й Москалі присвоїли собі назву руський, то в нас приняла ся друга назва: український). Розуміеть ся наш нарід був тоді вже культурний, приняв був христіяньство, між народом ширила ся вже письменність, а племена, з яких опісля повстав московський нарід, жили ще тоді майже дико. Аж наші сьвященики й инші наші письменні люди стали ширити там христіяньство і культуру. Та не довго були московські племена при нашій державі. Коли князь Ярослав Мудрий поділив свою державу між синів, тоді сї землі відділили ся від українських, дістали окремих князів і жили зовсім окремим житєм. Коли наші князі кликали північних (себто московських) князів на виправу проти Половців, то вони не хотіли іти разом з ними, а казали, що вони мусять своїх земель стерегти. Правда, один з північних князів Юрій Довгорукий, суздальський князь, здобув був Київ і зробив ся київським великим князем, але Київляни не любили його і його дружини та коли він помер, його московську дружину вирізали таксамо, як за князя Сьвятополка Окаянного вирізали були в Київі польську дружину Болеслава Хороброго.

Син Юрія Андрій Боголюбський, зрісши в силу, постановив знищити Київ, столицю української держави, щоби сим знищити і цілу українську державу. Несподівано з великими силами підступив він під Київ, побив неприготованого київського князя Мстислава і здобувши Київ, велів свойому війську руйнувати його. Навіть дикі Половці, а відтак і Татари не нищили так наших міст, як знищили Київ суздальські, отже московські війська. Два дни грабили вони і палили будинки, вбивали старих і малих, а жінок і дівчат брали в полон, обдирали церкви та монастирі. Знищивши Київ, московські князі зовсім уже не зносили ся з нашими князями. Навіть коли і нам і Москалям загрозив спільний ворог — Татари, навіть тоді північні московські князі не поспішили нашим на поміч. В битві над Калкою 1224 року не було московських князів, а пізнійше галицький король Данило не звертав ся вже о поміч до них, а до далекого папи римського. Се також сьвідчить, що князь Данило вважав московський нарід за щось далеке від нашого і що оба народи нічого спільного не вяже.

Оттак було в початках. Пізнійше жив наш нарід і московський нарід зовсім а зовсім окремо, один про другий так як би нічого не знав і не чув: кождий уважав себе за цілком окремий нарід. Аж пізнійше з початком XVI-ого столїтя наші козаки ходили на Москву таксамо як на Татар або Турків. Проти Москви помагали наші козаки навіть польським королям, як от Степанови Баторієви та Жигмонтови III., а властиво його синови Володиславови. Тодїто гетьман Сагайдачний повів на Москву 20 тисяч козаків, здобув богато міст і опинив ся під Москвою та розбив на прах московське військо. А чи був би він се робив, колиб уважав був Москалів за один нарід з нашим?

Оттакі то були наші взаємини з Москалями. Як бачимо, то Москалї вже від давнійших часів ворожо виступали проти нас, старали ся нас знищити, а наші козаки відплачували їм за се такимсамим хлїбом.

Подати руку до єднаня задумав аж Богдан Хмельницький, коли шукав союзників. Тай то не зараз зважив ся він на се. Спершу волів він удати ся о поміч до невірних Татар і Турків ніж до Москалів. Се й не диво. Він бачив, що і вдача московська инакша і лад у Московщині инший, та що до такого ладу Українці ніколи не звикнуть. Аж коли побачив, що Татари не додержують угоди, а другі держави за слабі, звернув ся до Москви. Але й московський уряд теж не дуже радо брав ся до злуки з Україною. Московський „Земський Собор" радив цареви, що приймати України не треба, „бо Черкаси (так вони звали Українців) не стерплять руки великого государя" (себто самовладного правлїня царя). Аж коли Москалї провідали, що українські землї дуже богаті, що можна на них збогатити ся, згодили ся на злуку України з Москвою. Та й тоді ще між Українцями найшли ся козацькі старшини, котрі не хотіли пристати на злуку з Москвою, як от полковник Богун і Сірко, а таксамо й митрополит Сильвестер Косів і все духовеньство не хотіло присягати на вірність цареви.

А Москалї дуже скоро показали, як то вони розуміють опіку над Україною. Як тільки побачили, що Українці не дадуть себе так легко поневолити, постановили закликати до помочі тихсамих Поляків, зпід яких власти Українці щойно вибили ся, і мимо спротивленя козаків відступили Полякам 1667. р. в андрусівськім договорі цілу правобічну Україну, думаючи, що при помочи Поляків скорше здавлять Україну і скорше будуть з неї тягнути зиски. Оттака то була прихильність Москви до України. Бачив уже й Богдан Хмельницький, що Москалї не добром дишать на Україну та хотів відірвати ся і кликав на поміч Шведів проти Москви, але смерть не дала йому довершити сього.

По смерти Богдана Хмельницького Московщина щораз більше поневолювала Україну, стараючи ся, щоб на гетьманів вибирано таких людий, що не ставали би їй в тім на перешкоді. Та мимо того найшли ся гетьмани, які задумували прогнати Москалів з України, як от Виговський, а навіть такий Многогрішний, а відтак Дорошенко і вкінци Мазепа. Всї вони бачили, що иншого ратунку нема, тільки відірвати ся від Москви. Але Москалї раз засмакувавши в богатих українських землях, не хотіли вже їх зректи ся, тільки старали ся знищити стремлїня до самостійности та викорінити самосьвідомість українського народа, а до того треба було знищити його оборонців: гетьманів та козацтво. Щоби се осягнути, московські царі обмежували щораз більше власть гетьманів, завели „Малоросійську Колеґію", яка мала наглядати, що робить гетьман, а відтак правити Україною. Нищили московські царі козацтво, висилаючи цілі полки в далекі краї на роботи, а притім старали ся засїяти незгоду між народом та старшиною. Богато, богато Українців згинуло тоді при копаню каналів і фундаментів під всякі твердинї на далекій півночи. На українських козацьких костях збудовано столицю московських царів Петербург. Богато української крови і слїз полило ся там, а память про се заховала ся й доси в народних піснях. І ся кров і сї сльози будуть тяжити вічним проклоном на Москві. Так робили Москалї аж поки 1764. р. цариця Катерина II. зовсім не скасувала гетьманства, а запровадила скрізь на Україні московський лад. Не лиш не хотіла Москва подати помочи Українцям, що були під Польщею, а навіть, коли Ґонта й Залїзняк зірвали ся проти польського гнету, то Москалї ще помагали Полякам, і підступом зловивши провідників Гайдамаків, віддали Полякам на муки. Аж коли знищили наш нарід у лївобережній Україні, тоді простягнули руки й по правобічну. Та заборолом волї України була ще Запороська Січ, тому й тую велїла цариця Катерина знищити. І московські війська зайшли підступом, несподївано та знищили Січ 1775. р. і зрабували її таксамо як колись Андрій Боголюбський зрабував Київ. А щоби оправдати своє грабівництво та щоби лекше можна було баламутити і наш нарід і цілий сьвіт, то нашу стару назву „Русь", „руський" переняли на себе і стали також свій нарід і свою державу звати „руськими", а тоді вже голосили, що се вони правдиві „русскіє", а Українці се лиш меншевартна частина русского народу і навіть прозвали нас „малорусами".

Однак на тім не покінчило ся. Знищила Москва вольности українського народа, захопила його землї, так щож: лишила ся ще мова. В тій мові почали наші письменники щораз більше писати творів. Москва настрашила ся. Щоби панувати над народом, обрабовувати, здирати його, треба, щоби він був темний, а коли він стане читати книжки рідною мовою, то він просьвітить ся, пізнає, хто він і що він, та не дасть дерти зі себе семої шкіри. Треба, щоби не було анї українських книжок анї українських шкіл. І московський уряд покасував українські школи, а указом з 1876 р. заборонив друкувати книжки в українській мові. Такого дикого указу не затямили ще люди від початку сьвіта: тільки московське правительство могло на щось таке здобути ся. Але й сей дикий указ не богато поміг. Українські письменники стали друкувати свої твори у нас в Галичині, а відси потайки пересилали їх на Україну. Московський уряд постановив взяти ся й до Галичини. За гроші наняв серед самих Русинів Галичин людий, котрі ширили серед народу москвофільство, а поборювали україньство.

Оттак то Московщина від давних часів нищила Україну, старала ся погубити український нарід та переробити його в Москалів. На жаль, у нас помагають їй в тім таки наші зрадники, баламутять нарід і хоч тепер, коли наш нарід щораз більше приходить до сьвідомости, тратять ґрунт під ногами, то все-таки ще богато шкоди приносять нам. Тому сьвідомі Українці повинні поборювати їх та осьвідомляти несьвідомих і менше сьвідомих. А вони головно на несьвідомих, темних селян закидають сїти, бо знають, що темному скорше можна набрехати як просьвіченому. І вони лиш брехнею воюють, бо мусять.

Та каже народна приповідка: „Брехнею сьвіт перейдеш, але назад не вернеш ся". Оттак і з москвофілами. Вони ще дурять якийсь час темних людий, але їх брехливість отворяє й темним людям очи і вони відвертають ся від них та шукають правди в просьвіті. І щораз менше приклонників знаходять в нашім народі москвофіли тай недалекий вже час, коли весь наш нарід відвернеть ся від них. Колиж се станеть ся, тоді не страшні нам будуть і московські переслїдуваня, тоді недалекий вже буде той час, коли з нашої богатої рідної землї не будуть користати чужинці Москалї, а ми самі; не далекий буде той час, коли ми скажемо Москалям: „Ми у ваші московські землї не лїземо, не лїзьте ви й у наші, наша земля для нас!"

Жіль Лєметр.

Сараценська мадонна.

Оповіданє.

Ґійом Дербії був різьбарем. Він різьбив з каменя для церков свого краю богато мадонн і постатий Христа, Апостолів і Пророків і Страшних судів. Він любив свою штуку а хоч був добрим христіянином, то однак був дуже вражливий на форми тїла і рухи житя.

Він вирушив у хрестоносний похід разом зі своїм паном, ґрафом Етієном де Бльоа, почасти з запалу, щоб увільнити гріб Христа, по части з цікавости, аби побачити сьвіта і людий. Він перейшов Альпи, переправив ся через Дальматію і Епір, був у Царгороді, відтак в Антіохії, нарешті під мурами Єрусалиму. Він боров ся так само хоробро, як його товариші і витерпів богато лиха. Але одного разу, підчас облоги сьвятого міста, пізнав одну сараценську жінку, яка недалеко від табору хрестоносців замешкувала квадратовий, невеличкий дімок, положений між яскравими цьвітами і запашними деревами. Жінка та провадила зле житє, але вона була молода і гарна. Захоплений сею красою, зтужений по стільки трудах за розкішю, здалека від свого краю і дзвіниці своєї церкви а може бути й тому, що, як думав, в чужих краях є більше вільно, як у себе дома, Ґійом тїлом і душею передав ся покусї а радше чарам сеї поганки і в її розкішних обіймах забув про спасенє своєї душі.

Потім причинив ся також від себе не мало до занятя міста і увільненя сьв. Гробу і разом зі своїм паном вирушив у вітчину. Він уносив зі собою спомин сараценської жінки.

* * *

Вернувши до краю, граф де Бльоа, хотячи сповнити обіт, казав побудувати храм в честь Рождества Христа. Ґійом мав достарчити різьб. Він зобразив над вівтарем Ісуса в жолобі, Матїр Божу сьв. Йосифа і пастухів. Знаючи, що всї вони належали до тої самої раси, що мешканці сходу, він надав пастухам і сьв. Йосифови ті постати, які бачив у Сараценів. А коли прийшлось йому різьбити образ Пресьвятої Діви, він відтворив її на подобу Сараценки, з якою колись провадив грішне житє в Палестині.

По укінченю церкви, посьвячено її з великою врочистістю. Всї подивляли твір Ґійома. На дармо зробив хтось увагу, що Пресьвята Діва Марія мала вираз не дуже то христіянський: вона була гарна і подобала ся товпі так, що небавом всї до неї молили ся і почитали більше, як мадонни всїх инших відпустових місць в цілім краю.

Але в скорі завважали, що Мадонна Ґійома не була доброю Мадонною. Вона не тільки не вислухувала молитв, але робила на перекір, як раз противне, о що її просили. Коли прим. просили її о уздоровленє хорого, то можна було бути певним, що хорий небавом умре. Була страшна посуха і люди благали у неї дощу і посуха стала ще більшою і збіже пропало на пни. Вагітна жінка, яка дала на молебень до Мадонни, аби мати хлопця, уродила дві дївчинки.

А се, що ховало ся в тайні, було ще страшнійше. Жінки або молоді дївчата, на яких находили покуси і які благали Мадонну, аби хоронила їх перед ними, неминуче піддавали ся їм. Хоч вони молили ся до неї, то однак бачили в ній, в її довгих очах і в її лоні, того рода красу, що вона наповняла їх любовю і ніжними пожаданями.

Було се тому, що в Мадонні Ґійома перебував демон. І сей демон був у статуї тому, що перебував у різьбара. А в різьбара був тому, що він не міг забути поцїлуїв поганки з краю Сараценів.

Так отже Ґійом носив у собі дальше магометанську пожадливість, якої не міг заспокоїти. Він став найбільше розпусним чоловіком в краю. А в міру того як зростало се нечисте божевілє того нещасливця, росла також злоба обманчивого ідола, якого він вирізьбив і який ще менше ніж передше уздоровлював хорих і хоронив овочі земні і чесноту жінок.

* * *

В цілім краю не було побожнійшої дївчини від малої Тоанон. Вона була убога і жила зі своєю бабунею з доходів невеликого поля і малої череди кіз. Але її душа була скарбом невинности і доброти, яка моглаб зачудувати ангелів.

Коли її бабуня захоріла, Тоанон прийшла до Мадонни молити ся за її здоровлє. Вона молила ся з цілого серця, виявивши в образ сині очи мов блакит неба і крізь які ніколи не промайнула тїнь злого пожаданя.

В тій самій хвилї Ґійом був також у сьвятини. Він приходив туди часто, щоб глянути на Мадонну і відновити в собі спомин музулманської жінки. Але того дня він не вдивляв ся в неї довго: його увагу заняла невинна Тоанон своїм невинним, ясним повабом, так відмінним від чародійської темінї намальованої ним жінки. Він пустив ся слїдом за Тоанон, коли вона вийшла з каплиці і хотів наблизити ся до неї з любовними словами; але вона піднесла на нього свої очи, так здивовані, що він не знав, що сказати. Він лишив її в спокою а сам пішов замріяний між поля.

Тоанон застала свою бабуню не виздоровленою, але спокійною і в снї. На другий день вона знов пішла до каплиці. В міру того, як молода дївчина молила ся, лице статуї ставало щораз лагіднійшим немов би молитва Тоанон вкладала звільна в сараценську діву душу, подібну до душі молодої дївчини.

А Ґійом також, укритий в кутї каплиці, чув, як демон немов виходив з нього в тім самім часї, як уступав зі статуї, силою невинної любови, якою наповнила його Тоанон.

Вернувши до дому, Тоанон побачила, що її бабуся встала і почала лагодити страву. Перший се раз Мадонна Ґійома вислухала молитви. Так отже вона була відчарованою. Тоанон, урадувана, вибігла, щоби звістити сусїдам добру новину. По дорозї стрінула різьбара, який попросив о її руку і вона не відповіла нї.

З того часу Мадонна Ґійома доказувала безчисленних чуд. А вскорі завважали, що її очи, які були занадто довгі і чорні, стали овальними і майже синїми, що її уста над міру червоні зблїдли, а цїле лице її прибрало вираз невиннійший, чи то через те, що з неї вийшов демон, який мешкав у нїй, чи може наслїдком часу і зужитя.

Я ЩЕ ПОВЕРНУ СЯ...

Був май, як вийшов я з села,
На шлях житя пускав ся,
А осїнь золотом цьвіла,
Як я з шляху вертав ся.

А нїс я там у грудях жар,
Нїс віру в ідеали;
Та всї вони на тім шляху
Змарнїли і опали.

І от вертаю знов в село —
Пожди, житя шалене!
Я ще поверну ся; нехай
Згоять ся рани в мене!

Микола Голубець.

ПОТРІБНО ХЛОПЦЯ до науки друкарської. Услівя принятя: укінчений 16-тий рік житя, знанє руської мови в письмі. Початкова платня $5.00 тижнево; в першім роцї постепенна підвишка платнї до $9.00. Голоситись можуть лиш ті, котрі годять ся на повисші услівя платнї. Адреса:

„SVOBODA",
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДОБРА ПОРАДА.

Не улягає сумнївови, що можете удїлити доброї ради чоловікови, котрий є знищений фізично, котрий не має апетиту, котрий не може спокійно спати і котрий, встаючи рано, чує ся без сил. Можете завсїгди порадити особі знаходячій ся в подібнім станї, що робити повинна, щоби запобігти подібним клопотам. Заходить тут питанє, чи самі собі порадити умієте і чи жиєте після власного розсудку. Не є ми певні того. Щоби однак допогти вам, хочемо припоручити вам Трінера Американський Елїксір Гірного Вина в таких случаях, де завсїгди приносить пожадані наслїдки. Він усуне з кишок відпадки поживи, котрі ферментують і спроваджують огидну, жовту краску, неспокійні сни і брак апетиту. В недугах жолудка, печінки і внутренностий є він добрим средством. — По всїх друґсторах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill. (Adv.)

Болї ревмантичні і невральґічні звичайно уступають скоро по зажитю Трінера Лініменту.

В БАЙОНЇ, Н. ДЖ.
дає нюйорська українська театральна трупа представленє штуки
„СІЧИНСЬКИЙ-ПОТОЦЬКИЙ"
в недїлю, дня 1. марта с. р.
о 8-ій годинї вечером
в галї „Косцюшко" 94 E. 21 улиця і Евеню F.

Втїкло з Картерет, Н. Дж. двоє людий: Дмитро Галушак або Мізьо Галовський з Катериною Крилевич. Вони вибрали від матери все, забираючи і двоє дїточок: 4-лїтного хлопчика, що зовесь Ясьо і 2-лїтну дївчинку Марцю. Хоть як мати пильнувала, то однак не була в силї достеречи їх утечі. Вони будуть десь недалеко. Катерина Крилевич має мужа, який називаєсь Майк Крилевич. Її коханок має чорне, рідке волосє, на переді лисий, вуса, моргаючі сиві і пильні очи. Хто про се дізнаєсь, нехай дослухаєсь дїтий: одно кличе Мізю, друге Галушак. Хтоб о них дещо знав, най донесе до матери: Katerina Sawczak, Box 46, Carteret, N. J.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
Box 565, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Білик,
1710 W. 44th St., Chicago, Ill.

Місто-предсідатель:
Василь Суван,
Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Пдонський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Аленсій Шаршонь,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Стефан Милянович,
193 Grand St., Jersey City, N. J.
Иосиф Ялечко,
Box 156, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Глова,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів,
56 Sussex Str., Jersey City, N. J.
Петро Мотало,
1436 W. Erie St., Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович,
11 Chmelnicky St., Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак,
237 Churchil St., McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи":
Осип Стотківич,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Заєідатель „Свободи":
Андрій Савка,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, предсідатоль,
4105 N. Avers Ave. Chicago, Ill.
А. Горбаль, касієр,
135 Main St., Derby, Conn.
Е. Струтинська, секр.,
714 Bickerdike St., Chicago, Ill.
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Д. Андрейко,
147 Broad St., New Britain, Conn.
Др. І. Колиспіський,
W. Pine St., Shamokin, Pa.
Ю. Павчак,
68 N. 8 St., Brooklyn, N. Y.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1914 р.

Член на ціле посмертне платить $1.00, а на половину посмертного 61 цнт.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. Оголошення братських мітінгів поміщують ся в часописи безплатно, але тільки один раз. Ті оголошення мусять бути в руках редакції найпізнійше в суботу перед нижодним нождочасного числа. Оголошення братських балів, концертів, театральних представлень і т. п. забав приймають ся до друку по 5 центів від кождої друкованої стрічки. Належитість за ті оголошення треба слати наперед.

ГЕРІ, ІНД. Повідомляю всіх членів від. 322. що мітінґ відбуде ся 15. марта під ч. 1700 Джефферсон Стр. Кождий член повинен явити ся на мітінґу, бо є важні справи до полагодження і кождий член повинен свій довг вирівнати. Нових членів принимаємо без вступу братського; кождий член повинен хоч одного нового члена привести. — А. Крушиньский, секр.

КРІКСАЙД, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 158, повідомляє всіх своїх членів, що на 15 марта відбуде ся річний мітінґ. Прошу всіх своїх членів, щоби явились на сім мітінґу, бо маємо важні справи до полагодження. Котрий член не явить ся на мітінґу, то заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Юрко Шак, предс.: Д. Скінко, секр.

ВІЛМЕРДІНҐ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 159, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбуде ся в неділю 8 марта с. р. точно о 2-ій годині пополудни. Обовязком кождого члена явити ся на сім мітінґу для полагодження важних братських справ. Також обовязком членів є привести на сей мітінґ свого товарища та виписати йому до Р. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — І. Шупереба, предс.: В. Кметко секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Володимира, від 65, подає до відома, що на річнім мітінгу зістав вибраний отсей новий уряд: Ю. Савкулич, предс.; А. Фортуна, заст. предс.; М. Голубець, кас.; М. Зозуля, заст. кас.; М. Сухорський, секр.; М. Іліба, заст. секр.; К. Лощунинський і С. Окренка, контрольори; Д. Ванат, Й. Сокира, А. Кічка і В. Василевич, доз. хорих; Д. Ванат, капітан; О. Зизак, дверник. — М. Сухорський, секр.

ОЛІСН, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 363, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 14. марта с. р. о годині 7.30 в вечер в Редмен гали. Довгуючі члени обовязані виповнити свої залеглости. На мітінґу мають явити ся всі члени, а неявивші ся члени заплатить кару 25 ц., а урядник 50 ц. — Г. Підскальний, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Бр. Усп. Пресьв. Богородиці, від. 194, подає всім своїм членам до відома, що на річнім мітінгу, який відбув ся дня 19 грудня 1913 р., зістав вибраний слідуючий уряд на рік 1914: О. Шабатура, предс.; С. Юркевич, з. предс.; Н. Грубрин, кас.; В. Зубрицький, з. кас.; П. Андрущак, секр. фін.; Т. Процай, секр. рекорд.; контрольна комісія: А. Козак і Л. Харчишин; надзирателї хорих: І. Козак і Ф. Мацюк; В. Брощак, дверник. — О. Шабатура, предс.; П. Андрущак, секр.

ДЖЕНЕТ, ПА. Бр. сьв. Димитрія, від. 207, подає до відома, що 3-квартальний мітінґ відбуде ся дня 15 марта с. р. Котрий член на сей мітінґ не прийде, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Нових членів будемо принимати до Братства за половину вступного. — Н. Ярчишин, предс.: Л. Терпко, секр.

ЕДВАРДСВІЛ. ПА. Бр. сьв. Володимира, від. 40. повідомляє всіх своїх членів, що 15 марта с. р. відбуде ся 3-квартальний мітінґ, на котрім кождий довгуючий член має вирівнати всї свої залеглости, бо инакше буде суспендований. Котрий член на сей мітінґ не прийде, заплатить кару 25 ц. — Г. Ковальчик, предс.

ЛОПЕЗ, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 253, подає до відома, що дня 16 марта с. р. відбуде ся річний мітінґ, на котрім довгуючі члени мають вирівнати всї свої залеглости під загрозою виключеня з Братства і з Р. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — Й. Грубеняк, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 90, вибрало отсей новий уряд: В. Максимів, предс.; С. Ковалянин, заст. предс.; П. Зелінський секр.; М. Матковський, кас.; І. Савчук і Г. Т., дозорці хорих: М. Токарський, дверник. — П. Зелінський, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

РУСЬКА ГР.-КАТ. ПАРОХІЯ сьв. Вмч. Димитрія в Картерет, Н. Дж., пошукує дякоучителя від 1-го марця с. р., котрий би знав провадити хоральний сьпів, школу дітий і уладжувати представленя. Платня $45.00 місячно і доходи. Просим ласкаво голоситись на адресу: M. Proskura, Box 92, Carteret, N. J. (7 8)

Пошукую своєї рідної сестри **ЮСТИНИ СКАПКО.** Походить з села Девятник, пов. Бібрка, Галичина. 17-літною дівчиною виїхала з краю; вона середнього росту, стан стрункий а очи і волосє чорні. Перебувала через півтора року в Ню Йорку при 92-ій улиці. Вже більше як 6 літ не маю о ній ніякої відомости. Хтоб о ній знав або вона сама, прошу ласкаво донести на адресу: Kasia Skapko, North Westport, Mass., W. H. Gifford. — Хто подасть мені відомість о ній, дістане $25.00 нагороди. (6-9)

ХТО ЗНАЄ?

Секретар „Славянського Іміграційного Товариства" в Ню Йорку, п. Куколь, просить нас оголосити слідуюче:

Одна з наших іміграток, Маріянна Немец (з дому Мазур), 30-літна, замужна за Романом Немец з Сянок, глядає свого кревняка **Івана Худика,** котрий має перебувати в Америці. Може хто з сяніцького повіта знає про місце пробуваня Івана Худика, нехай дасть знати на адресу: Slavonic Immigrant Society, 436 W. 23 rd St., New York, N. Y.

Пошукую свого брата **Івана Янчишина,** родом зі Стискови, котрий перед двома тижнями зник з Алигени, Па., і то тепер нема по нім слїду. Хто би о нім знав або він сам, нехай дасть мені знати, бо я в жалю аж тяжко захорїла. Адреса: Mrs. P. Franczak, 114 Grant Ave., Millvale, Pa.

Пошукую свого мужа, **Михайла Маковського.** Походить з Гародиславич повіт Бібрка (Галичина). Перед роком перебував в Джессун. Па. Тому 2 місяці як я приїхала з краю. Хто би знав, де він перебуває або він сам, нехай мені донесе. Нагорода $10.00. Адреса: Justyna Makowska, c/o Pylyp Luszez, Union Ticket Office, 121 St. Marks Pl., cor. E. 8th St., New York, N. Y.

Катерина Дмитрів пошукує своєї сестри **Рузї Андрух,** яка перед 7 роками прибула до Америки і має перебувати десь в нюйорських контрах. Хтоб о ній знав, або вона сама, нехай зголосить ся на адресу: Kateryna Dmytriw, Company House 198, E. Hammond, Ind.

Пошукую свого мужа, **Івана Лопатку,** котрий приїхав до Америки перед трема роками. Перебував давнїйше в Джерзи Сіти, Рочестер, а послїдними часами в Дітройт. Міч. Він є середнього росту, числить 28 літ, платин, повного лиця, під оком має знак від удару. Походить з села Руда, пов. Рогатин, Гал. Хтоби знав о нім, або він сам, зволять повідомити мене. Я недавно приїхала з краю і перебуваю тепер під адресою: Doska Lopatka, 118 Howard Str., Newark, N. J.

Маю честь повідомити моїх товаришів о моїм прибутю з краю і о своїй адресі: Sylvester Hrynnak, 41 Lowell St., Rochester, N. Y.

ПОТРІБНО АГЕНТІВ.

Платимо $8.00 або $20.00 тижнево чоловікови, який хотїв би в своїй місцевости або удаючись від місцевости до місцевости продавати між родітичими людьми наші золоті, срібні або нікелеві годинки на ґаранти по $1.00 або $2.00 місячно. Не треба вкупна. Лише чесні і тверезі люди можуть писати до нас по ві ясненнї. Видимість теперішне Ваше занятє.

NORTH AMERICAN SALES CO., (6 11)
Box 954. Dept. 182. New York, N. Y.

КАЛЕНДАРІ! пот.

Календар „Просьвіти"	45
„Запорожець"	35
„Робітничий	25
„Гумористичний „Жало"	25
„Ріля" хліборобський	25
„Загальний, знижена ціна	65
„Хліборób", знижена ціна	28
„Приятель жовнїра", зн. ціна	28

Радите до:
ZAHALNA KNYHARNIA
396 Frontenac St., Montreal, Que.

ДОРОГІ РОДИМЦІ!
Чи чули Ви про новозаложену
Українську Книгарню
В НЮ ЙОРКУ...?
У нас можете дістати найдешевше всякі книжки в мові українській, польській і російській: церковні, бібліі, молитовники, сьпівники церковні і сьвітські; байки, казки, романи; книжки наукові, шкільні і театральні, — самоуки, словарі, сонники і календарі. Надто маємо великий вибір листів з поздоровленнями, і „пестал-карт" з на другом українським, польським і російським. — Катальог висилаємо даром по одержанню 2-центової марки на пересилку. Адресуйте: 6—9
W. STARON,
94 E. 4th St., New York, N. Y.

ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА!

ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА! (6)

КУПУЙТЕ КВАДРАТОВІ МЕТРИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

В Америці не повинно бути ані одного Русина-Українця, який не належав би до Р. Н. Союза, одної нашої орґанізації на чужині.

КУПУЙТЕ МОЛИТВЕННИКИ.
(Оправа скіряна, кістяна і другі з клямерками).

	скіряне оправа	кістяне оправа
Бог Надежда Моя	2.00	2.10
Бог Радость Моя (фонетиною)	1.30	1.50
Хлїб Душі	1.50	1.90
Дорога до Неба (малий)	95	1.00
Друг Душі	1.35	1.50
Горі Іміем Серца	1.00	1.15
Ізборник Великий	4.00	
Молитвослов Мірский		2.25
Молитвослов (малий)		1.35
Ізборник Малий		2.00
Житя Сьвятих	6.50	
Житє Ісуса Христа	1.25	

Замовленя висилайте:
St. Topolnicki,
2310 Fleet St., Baltimore, Md.

МАЛЯР, РУСИН принимає замовленя на образи до іконостасів, на декорації сценічні і портрети на полотні, взагалі на всякі роботи артистичні.
J. BUKATA,
10 Chmelnytsky St., Ansonia, Conn.

ПИЙТЕ ЕСЕНСІЮ! З одної фляшки можете зробити 10 кварт, 2 і пів гальона, смачної горілки і бренди. Можете зробити сливовицю, бероничку, рум, коняк і сотки других напоїв. Одну фляшку вишлемо по отриманю $1.— 6 фляшок за $5.— Вказівки з кождою фляшкою. Замовляйте зараз і вимінїть вам улюблений напиток. 8—
FEDERAL IMPORT COMPANY
Dep. R. T. W. Jenkins Bldg., Pittsburgh, Pa.

$22 ШИФКАРТИ ДО АБО З КРАЮ $22
На поспішні кораблі можна власне тепер викупити шифкарту за дуже низьку ціну з причини компанічної конкуренції. Кораблі дуже вигідні; для 3-ої кляси суть осібні кімнати, в яких містить ся по чотирох людий, а через воду їдуть 6 до 7 днів.
Отже хто має замір відїхати до краю або спровадити кого, нехай сейчас пише або зголосить ся устно о інформації. Рівнож висилаємо гроші до краю по дуже низькій ціні. — Принимаємо гроші на переховок, від котрих платимо по чотири доляри від сотки і можете бути певні, що Ваш гріш есть в добрім і певнім місци, позаяк Банк есть після нового права стейту Ню Йорк контрольований як кождий „Сейвінґс Банк", а до того 50 домів власних в Ню Йорку, Бруклинї і околици дають найліпшу для Вас ґваранцію.
● На кождій залїзничній станції (дипо) в Ню Йорку суть наші агенти. ●
РУСЬКИЙ БАНК І АҐЕНЦІЯ КОРАБЕЛЬНА
ІВАНА КОВАЧА
36 Grand St., Brooklyn, N. Y. — Філія: 155 Clinton Ave., Maspeth, L. I.

Знижені ціни до Европи на лїнії NORTH GERMAN LLOYD

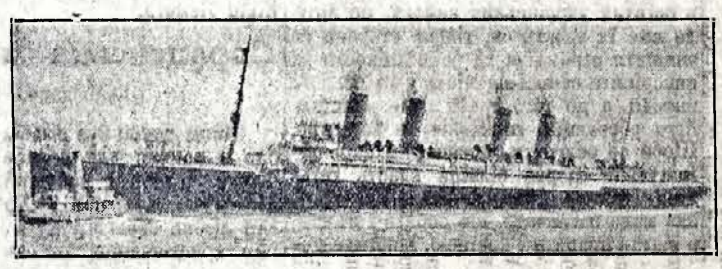

Велика нагода в житю відвідати старий край, де перевелисьте молодість.

Кораблї Німецького Лойда „Kaiser Wilhelm der Grosse", на яким находить ся нова третя кляса і міжпокладь.

СЕЙ виставний експресовий корабель зістав переробленний і буде відданий виключно до перевозу пасажирів **ТРЕТОЇ КЛЯСИ І МІЖПОКЛАДУ.** Через довгі роки „Кайзер Вільгельм дер Гросее" уважано за найскорійший корабель і за найкраще уряженний. Він і на дальше остане експресовим кораблем. Ані передтим не було а правдоподібно і пізнійше не буде нагоди їхати таким кораблем за так низьку ціну.

Перший відплив відновленого „Kaiser Wilhelm der Grosse" 31-го марта,
Слїдуючі - - - 28-го цьвітня 26-го мая 23-го червня
— Відповідно низькі ціни суть і на других добрих кораблях лїнії

NORTH GERMAN LLOYD

яка знов веде перед між всїми лїніями — о чім сьвідчать урядові числа

Ся лїнія через 1913 рік перевезла більше пасажирів першої і другої кляси і міжпокладу до нюйоркського порту, як котра друга лїнія, так само як і в 1912 році. Ось що вказують урядові числа начальника державного еміґраційного уряду:

	Перша кляса	Друга кляса	Міжпоклад
NORTH GERMAN LLOYD	18,348	35,130	164,536

Ся німецька лїнія, перевезла своїми кораблями до Америки найбільше число людий, бо аж 288,744 в 249 іздах т. є. переціно кождий корабель відїздив що 35 годин з 1.160 пасажирами.

Відїзди три рази в тижни до **ЛОНДОНУ - ПАРИЖА - БРЕМИ** **Пряме получене до всїх середн. частий Европи**

Правильні відїзди з Ню Йорку, Бостон, Філядельфії, Балтимор, Ню Орлїне і Галвестон

По повні інформації пишіть на адресу:
OELRICHS & CO., Gen. Agts., 5 Broadway, New York
АБО ДО КОТРОГОНЕБУДЬ МІСЦЕВОГО АҐЕНТА.

The Key to Europe

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

На 8 місяців на пробу!

Хто тільки напише до нас, тому пішлемо на 8 місяців на пробу гарний грамофон **гарантований** письмовою гарантією, враз з **32 руськими піснями** рівних мельодій, які собі самі виберете.

Платити будете по пробі если будете цілком вдоволені.

Пишіть по катальог грамофонів і рекордів і по близші інформації до одиноної

русько християнської, знаної з своєї чесноти фірми:

Liberty Commercial Co.

233 E. 14 Street, Dep. S. New York N. Y.

ЧИ ВИ ЄСЬТЕ СЕКРЕТАРОМ ТОВАРИСТВА АБО БРАТСТВА?

Наколи так, а Ваше Товариство чи Братство потребує американського або народного прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або що иншого,

замовте се від нас,

а зробивши так, Ви замовляєте впрост від фабриканта і ми не лиш так говоримо, але дійсно виробляємо всі тоті річи, які продаємо.

Ліпший матеріял, гарнійша робота і дешевші ціни як де-инде.

Если жадаєте нашого катальогу, цін або оригінальних взірців, напишіть до нас, а ми вишлемо Вам се все даром.

EAGLE REGALIA COMPANY

115 NASSAU STREET, NEW YORK, N. Y.

На 3 місяці безплатної проби!

Даром 40 найкращих сьпіванок!

10 літна порука на письмі!

Даємо до вашої чудесної „INTERNATIONAL" говорячої машини ч. 5 за $1.00 місячної виплати. Не лякаємо ся выслати Вам наш фонограф на 3 місяці безплатної проби, понеже він є найліпшою машиною на торгу.

10.000 руських рекордів всегда на складі.

Пишіть еще нині по цінник і условія! 1—

Найбільший „барген", якого ще не бувало!

$1.00 місячно!

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.,

196 E. Houston St., New York.

ІВАН РУДЕНСЬКИЙ, завідатель.

21 РУБІНОВИХ І КАМІНІВ $25 ЗОЛОТА годинка

Годинку, яку все хотіліcьте мати, пішлемо Вам без ніяких гроший, нашіть без задатку. Пишіть яку годинку хотіліcьте мати: з замкненими чи в відкритими конвертами і чи має вона бути мужеська чи дамеська, а ми пишлемо Вам єю на 25 літ гарантовану пречарно різблену годинку до огляднення. Наколи Вам подобаєсь і рівнаєсь 25-доляровій золотій годинці, заплатіть нам лише $3.95 а годинка Ваша.

9-11-13 Пишіть днесь.

Drexel Jewelry Co., Dept. 17, Chicago, Ill

ПЕТРО ЯРЕМА

руський погребник

виповідає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.

115 Ave. A.. New York, N Y.

Телефон: Orchard 2568.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ГРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ В АМЕРИЦІ.

Посідає великий склад першорядних народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, волосся, бороди, вуси, цимінки і т. п. Річи ті виповичаємо по дуже низьких цінах. В нюйоркських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль граючих на сцені. — Добірні костюми і відповідна характеризація надають особлившу красу кождій штуці на аматорській сцені. — При замовленях треба прислати спис осіб і потрібних річий. Замовлення просить ся присилати що найменше 8 днів перед представленем на адрес

Mrs. EMILIA UHORCHAK, 38

66 SUSSEX ST., JERSEY CITY, N.

Нові Цінники

книжок, стереоскопів, видів, годинників, револьверів і т. п.

7—11 висилає

Українська Книгарня

кождому даром.

Пишіть зараз на адресу:

P. K. SUSLA

P. O. Box 477, Woonsocket, R. I.

Агенція корабельна і Бюро пересилки гроший

30— **ДМ. КАПІТУЛИ**

(Председателя Р. Н. Союза)

продає шифкарти на найліпші лінії по цінах компанійних і пересилає гроші до всіх частий світа в короткім часі. — Пишіть на адресу:

DMITRO KAPITULA, McAdoo, Pa.

КОРОТКА ОФЕРТА! Хто прише нам 1 долара, тому вишлемо: 1) Золотий хрестик зі шпильков на одежу; 2) Великий календар на 1914 рік і 3) Всі муки Ісуса Христа на 50 найкращих образках.

Замовлення посилайте: 8—11

EUROPA BOOK CO,

57 Dey Street, New York, N. Y.

В Америці не повинно бути ані одного Русина-Українця, який не належав би до Р. Н. Союза, одиноної нашої організації на чужині.

СПРОБУЙТЕ НАШОГО ФОНОГРАФУ З МІСЯЦІ БЕЗПЛАТНО!

$1.00 МІСЯЧНО

Если не будби добрий, звернїть нам. Ся проба не буде Вас коштувати ані цента. Тисячі наших костумерів пересьвідчилось, що наш фонограф є найліпшим.

24 і 50 руських пісень безплатно.

Гаранція на 15 літ.

Продаємо дешевше, як другі компанії, позаяк ми є ФАБРИКАНТАМИ.

Пишіть до нас по руськи, а ми вишлемо Вам даром гарний, ілюстрований катальог.

ROYAL PHONOGRAPH CO.

91 E. 4th St., Dep. 5. NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ ПАПЕРІВ ЛИСТОВИХ

з друкованими віршами і желанями до родин в старім краю. в 10 відмінах, з гарними цьвітами або образками:

7—9

100	паперів і 100	коверт	.....	$1.50
200	„ 200	„	.....	$2.75
300	„ 300	„	.....	$3.50
400	„ 400	„	.....	$4.25
500	„ 500	„	.....	$5.00

Почту ми самі платимо. Ті папері продають агенти по 5 центів одеа, а найтаньше 3 папери за 10 центів. Скористайте з нагоди, если хочете і Ви заробити трохи гроша легким способом. Оферта та важна лиш до 15-го марта с. р. Опісля ціна буде підвисшена. — Замовляйте сейчас і присилайте гроші на адресу:

BASIL HRISHKO & CO.

701 W. LACKAWANNA AVE., SCRANTON, PA.

ВАЖНЕ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ КРУЖКІВ.

Вийшла з друку нова книжка, написана звісним драматургом Є. Луциком, п. з. „В неволі темноти". Комедія з життя руско-американського народа у 3 актах. В гру входить 12 осіб, а то 8 мужчин і 4 женщини. Штука дуже весела, забавна і поучаюча. Найбільше сьміху напосить жид Сруль і Френк бом, а також дві няні баби, які залюбили ся у Френкови. Сценерія звичайна, а пісні на арії деяких народних пісень, штука дуже легка до вивчени і до представленя. Поодинока книжочка коштує 25 центів, а 12 книжочок зараз за $2.50, продає

РУСЬКА КНИГАРНЯ

701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

ЮЛІЯН ПАВЧАК

209 Bedford Ave, Brooklyn, N Y.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР, ВИПОЗИЧАЄ ВСЯКОГО РОДА УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ І ХАРАКТЕРИЗУЄ ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ. ЗАМОВЛЕНЯ ПРИНИМАЄ НАЙМЕНШЕ 11 ДНІВ ПЕРЕД ПРЕДСТАВЛЕНЕМ.

В „СВОБОДІ" МОЖНА ДІСТАТИ

Молитвенники і книжки богослужебні та релігійні.

Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі імізм серце	1.10
Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Бог радость моя	$1.40
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00

Ілюстрований **желїзничний годинник** для мущин і женщин накручує ся як звичайний ключик, посолочуваний є гарантією на 20 літ, подвійні кувертн красно емальовані. Ходить безусловно точно на спеціяльно вироблених для людей, котрі роблять при желїзницях, і гарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за пересилатою (C. O. D.) $5.75 і на вимог пересилки, а тим правилом, що кождий може його оглянути, і если ему не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у нашого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовизом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.

1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

— 209 —

— 212 —

— Ти, се так показ, правда? А тепер погляньмо, що там знаходить ся в середині.

Він відчинив саквояж, вийняв із него цинові наверти, висипав на стіл бджтарії.

— А, ось що! — скрикнув він. — Панове баничите! Се романтична історія має досить твердий матеріяльний підклад. Ідеальна любов — прошу дуже! Любовні трибули і невинні жертви семейної тиранії — що за чудова пара! А моральний сенс: обібрасти тирана і дрантути в світ. Ха, ха, ха! І він реготав ся і лице його наливало ся кровю.

— Ну, скажи тепер: що се все мало значити? Що ти несла се до него? По що показа се на него берку? Говори!

Він наближав ся до неї звільна. В його очах падали огники дикої злости, той самий жорстокості, з якою він колись три дни мучив кицьку.

— Мовчиш? Злодійко! Перелюбниче! Так ось той за сей! Ось тобі! Ось тобі!

І присючивши до неї він з усего розмаху вдарив її в лице — раз і другий і третий. Вона покликала ся, мов верба від вихру. З її уст і носа заказала кров, але з її уст не вирвалось ані одно слово, ані один стогін. Один із присутних панів ухопив Стальського за руку.

— 213 —

— Пане Стальський! Що ви робите? Чи ви при розумі?

— О, ах, пардон! — крикнув Стальський. — Але я хтіну показати тій гадюці, що не хочу бути гергановою і потрійно жертвою її амурів. Хоче на старости літ амурів — забо, на вулиці! Щасливо дорога! Але свойого чесного доку я не дам плямувати. Чуєш се — ти!

І він нахиливши ся до неї плюнув їй у лице.

Панам, що були свідками сей огидної сцени, було сего за богато. Вони вхопили за капелюхи, попрощали ся зо Стальським і не дивлячись на несилу Регіну, засоромлені чогось до глубини душі вийшли з покою і щезли в сніговиниці, що рвала на дворі. Стальський запер за ними двері.

XXIV.

Регіна все ще стояла на місці, нима, недижима, вперши очи в полуми лямпи.

— Ха, ха, ха! — реготав ся Стальський вертаючи від дверий і кидаючи ся на софку коло стола. — А що, Регінко? Добре я відграв ролю моральо обуреного? Роля мужа ображеного в своїх найсвятійших почуттях? Ха, ха, ха! Се було пишно, як я зачав тобі вичитувати моральо! А що,

Регіна не оглядаєть ся на него, не зупиняєть ся і йде далі повертаючи ся до него плечима.

— Регіно, чуєш? Ходи сюди! — мовить Стальський лагідно, але енергічно.

Вона мовчить, мов не чує. Він наближає ся до неї, бере її за плечі і виводить до сальону. Присутні в сальоні два панове встають із крісел і стоять весь час дальшої сцени.

— Скажи-нам, Регінко, — мовить солодонько Стальський, вивівши її на серед покою і ставочи напротив неї, — ти виходила з дому кудись тепер вечером?

Регіна дивить ся на него мов не чуючи або не розумієчи його питань. Вона бліда як труп, а жовтавий відблиск нафтового світла надає її лицю в нижній части якийсь зеленкуватий, страшний відтінок.

— Ах, не завертчуєш! — мовить Стальський. — Значить, се правда. Ти виходила. Тебе не було дома. А не можна би знати, гарна масочко, куди се ти виходила сама в таку пізну добу і в таку потану погоду? Нам було би дуже цікаво дізнати ся про се!

Регіна мовчить, вперши в него свої великі, чорні очи.

— Не говориш? Може забула? Память ко-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Е. Розенталь — адвокат. Телефон: 7680 Орчард. Й. Маль — нотар публичний.

1) Продажа шифкарт до краю і з краю на найлучших пасажирських кораблях, по цінах компанїчних від 23 до 28 долярів.

2) Продажа фарм, лотів і домів в ріжних стейтах, по дешевій цїнї і на найдогіднїйших условіях сплати.

3) Канцелярія адвокатсько-нотаріяльна полагоджує скоро, добре і дешево всїлякі справи судові американські, а також судові, маєткові, табулярні і військові старокраєві. Виробляє всїлякі документи, як повновласти, контракти купна і продажи, скрипти довжні, тестаменти і т. д., котрі потверджує Конзулят, так, що мають силу і важність урядову в краю.

4) Головний склад книжок історичних, наукових, повістевих і молитвословів.

Памятайте адрес:

H. CZARNECKI, 30 E. 7th Str., NEW YORK, N. Y.

ФІЛЇЯ: 598 DRIGS AVE., COR. N. 5th ST., BROOKLYN, N. Y.

„ВСЕ НА ВАШІ УСЛУГИ"

Lackawanna Trust Company

„Банк, в якім Ваші гроші безпечні".

400 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Сила Банка не зовсїм зависить від капіталу і надвижки, але зависить також від урядників, що стоять на чолї Банку. Урядники і директори нашого Банку є досьвідчені фінансїсти і банкери, що числять ся між найбогатших і найчільнїйших горожан повіту Лакована.

Ми приймаємо депозити почавши від ОДНОГО ДОЛЯРА і платимо 3 процент від дня коли гроші вложені.

Ми посилаєм гроші щодня до всїх частий сьвіта. Скоре доручене ґарантоване.

Ми купуєм, продаєм і вимінюєм усякі чужоземні гроші.

Ми продаєм шифкарти до і зі всїх частий сьвіта по компанїчних цїнах, вдоволенє ґарантує ся.

Ми виготовлюємо всякі правні документи і леґалїзуємо їх через конзуля. Правна порада даром.

Ми маємо клерків, що говорять по руськи і ви можете полагоджувати Ваші справи у вашій рідній мові.

Отворений що дня до 9-ої години вечер. 51—

Лїчу мущин

аж до цїлковитого їх вилїченя.

Моя кільканайцять-лїтна практика є до Вашої розпорядимости. Лїчу секретні недуги, як: УТРАТА ЖИВОТНОСТИ, РОЗШИРЕНЄ ЖИЛ, ЗАКАЖЕНЄ КРОВИ, УТРАТУ КРОВИ, ВИСУШЕНЄ, РЕВМАТИЗМ, ГЕМОРОЇДИ, як також НЕДУГИ МІХУРА і НИРОК. Сї недуги лїчу стало і по умірковaних цїнах.

ПОРАДА ДАРОМ.

Прийдїть відвідати мій анатомічний музей і побачити чоловіка здорового і в хоробі. ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

Памятайте, що лїчу аж до цїлковитого виздоровленя і в коротшім часї як другі. 2-13

Dr. WARD

СПЕЦІЯЛІСТ

417 Sixth Ave., near 25 St., New York.

Години: щоденно від 9 р. до 8 веч.; в недїлї: від 10 рано до 2 поп.

ОДИНОКА ПРЯМА ЛІНІЯ між Росією а Америкою

Точна 10 денна подорож.

Найпоспішнїйші, найгарнїйші і найбільші дво-шрубові пасажирські кораблї Лїбавою а Ню Йорком і з Ню Йорку Ротердаму і Лїбави. Низькі цїни.

Звертайтесь до:

A. E. JOHNSON & CO., Gen. Pass. Agents, 27 Broadway, New York, N. Y.

ІВАН НЕМЕТ

б. заступник ц. і к. КОНЗУЛЯ

457 WASHINGTON STREET, NEW YORK, N. Y.

395 BROADWAY NEW YORK — 1597 SECOND AVE., NEW YORK — 150 SECOND ST., PASSAIC, N. J.

ОДЕРБЕРГ-ШЛЕСК-АВСТРИЯ.

„Висилаючи гроші до краю почтово чи телеґрафічно, викуповуючи шифкарти чи переводячи справи нотаріяльні, памятайте на адресу чоловіка який стоїть від трийцять лїт на сторожи ваших інтересів і обслугує кождого чесно, скоро і добре".

JOHN NEMETH, 457 Washington St., New York.

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!

РУСЬКИЙ МУЗИКАНТ

достарчає музики на балї, представленя, концерти, пікніки, весїля.

Dm. MELNY

338 E. 9th St., Room 1

NEW YORK, N. Y.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школї або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. По скінченю видаємо диплом. Незаможні поліжницї можуть мати старанну обслугу даром. Лїчимо всїлякі хороби жінок і дїтий. Адресуйте:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery 229 E. 24th St., Dpt. S. New York, N. Y.

$19.00 ДАРОМ! **$19.00 ДАРОМ!**

Купуючи сю годинку впрост від фабриканта, Ви заощадите для себе $19.00. А се тому, що в кождім шторі Ви мусїли би заплатити за ню $25.00, підчас коли наша спеціяльна фабрична цїна за сю годинку є лиш $6.00.

Сї 25-долярові годинки, які продаємо тепер по $6.00 суть дуже гарні, 14 кар. позолочувані і ґарантовані фабрикантом на 20 лїт: мають славний американський осередок з 17 камінями; посїдають 3 сильні окладинки, артистично прикрашені, а що-до їх красоти, виробу і вказуваня докладного часу, то вони належать до одних з найлїпших.

Єсли маєте охоту купити яку з сих годинок, то витнїть один з повисших образків, який Вам подобаєсь і пришлїть нам враз з своєю повною і докладною адресою, а ми пішлемо Вам сейчас вибрану Вами годинку в гарнім плюшовім пуделку до огляненя без нїякого задатку. Коли принесуть Вам годинку, не платїть анї цента, доки не оглянете її і переконаєтесь, що ся годинка є такою, як ми описуємо. По огляненю її і пересьвідченю ся, заплатїть за ню $6.00 і кілька центів на кошта пересилки, а єсли при огляданю Вам не подобаєсь ся годинка, то не прийміть її і зверніть її на наш кошт. Сим Ви не ризикуєте нїчого, коли замовите у нас годинку, бо ми висилаємо Вам її до вільного огляненя і даємо фабричну ґваранцію на 20 лїт, а кромі сего направимо Вам її безплатно, єсли вона зломить ся протягом часу ґваранції або вимінимо на иншу за доплатою 25 центів на покритє коштів пересилки.

Адресуйте виразно до: 6-9

NATIONAL COMMERCIAL CO.

505 E. 5th Street, Dept G. A. NEW YORK, N Y.

ПРИВАТНИЙ РУСЬКИЙ ШПИТАЛЬ В НЮ ЙОРКУ

спеціялїста-хірурга

Д-ра ІВАНА ШМІТА

ПЕРЕВОДИТЬ СЯ ОПЕРАЦІЇ УШЕЙ, НОСА І ГОРЛА.

Лїчить неплодність.

Принимає поліжниць.

Оперує всякого рода нарости на тїлї, витинає слїпу кишку і лїчить недуги міхура, жолудка, нирок і всякі женські недуги.

Години приниманя: 11—2 і 6—8. В недїлї і сьвята від 9 рано до 3 поп.

ТЕЛЕФОН: ORCHARD 5237.

304 E. 14 St, Near 2nd Ave., New York.

Др. Шміт є Русин, говорить рідним язиком, син Івана Шміта, руського банкира в Маґаной Сїти, Па. Доктор многих руських Товариств і Братств. Має обширну лїкарську практику.

10.000

вдячних і задоволених відбирателїв нашими

ФОНОГРАФАМИ,

котрі ґарантуємо письменно на 10 лїт і висилаємо їх на 3 місяцї безплатної проби і додаємо до кождої машини

50 руських сьпіванок цїлком даром

Достовірним відбирателям висилаємо машини навіть без задатку на безплатну пробу.

Найбільший склад руських рекордів на сьвітї.

Пишіть ще нинї по інформації і безплатні цїнники.

Для наших нюйорських відбирателїв наш склад є отворений кождого дня і в недїлї до 10-ої години вечером.

$1.00 місячно

Independent Phonograph Co.

101 ESSEX ST., Dep. 16 NEW YORK, N. Y.

Іван Руденський, завідатель.

— 210 —

ротка? Позволь, що я пригадаю тобі. Там, недалеко ринку, на розї. Одноповерхова каменниця, перед нею широке подвірє обведене парканом... А на поверсї мешкає молодий панок, кавалєр, наш знайомий... добрий знайомий. Чи він просив тебе на гербатку, чи ти сама з власної волї рішилась віддати йому візиту?

Реґіна мовчить не зводячи з него очий. Його слова, бачить ся, не роблять на неї нїякого вражіня. Вона не блїдне анї червонїє, не плаче, не мішає ся, стоїть спокійно. Панам, що стоять з боку і дивлять ся на сю сцену, робить ся моторошно. Один із них обертає ся до Стальського:

— Пане офіціяле! Ваша панї мабуть нездорова. Прошу вас, покиньте тепер сю справу!

— Нездорова! — скрикнув весело Стальський. — Борони Боже! О, ми знаємо себе занадто добре! ми знаємо всї ті фінти і хитрощі. Нам не заімпонуєте, гарна маєю, анї тими витріщеними очима, анї тою мовчанкою, анї тим уданим остовпінєм. Ми розуміємо се все дуже добре і маємо надію таки дійти з вами до ладу. Отже ще раз питаю. Скажи: ходила ти сьогоднї в ночи до Рафаловича? Чого ходила? Що там робила? Яко муж я маю право знати се.

— 211 —

Реґіна мовчить. Стальський заломує руки, хитає головою.

— Жінко, жінко! І не сором тобі. Десять лїт живемо з собою, і тепер робиш менї такий скандал! І скажи, тут при сьвідках, чи я дав тобі найменшу причину до невдоволеня? І хто би був подумав: така релїґійна, побожна жінка — і раптом забула про всї божі закони, потоптала ногами божу заповідь, втоптала в болото свою честь, осоромила мене перед сьвітом! Реґіно! Бій ся Бога, що ти зробила? Ну, скажи, промов слово! Нехай знаю, що маю думати про тебе?

І взявши її за плечі він потермосив нею. Вона мовчала.

— Ну, Реґіно! — зачав він острійше, — сего вже за богато. Досить комедії! Говори: була сьогоднї в ночи у Рафаловича, чи нї?

Се питанє міг Стальський звернути до одвірка — відповідь була-б така сама. Нараз він пригадав собі щось і скочив до своєї бунди.

— А, що я буду питати? Аджеж тут маємо corpus delicti! — І він виняв із кишенї Реґінин саквояжик, знайдений ним на Евґенїєвім бюрку.

— Се твоє, правда? Ось твій підпис виґравірований на клямерцї. Се лежало на його бюрку.

— 214 —

болить письо? Ну, ну, обітри ся і не гнївай ся. Се було потрібне — і для тебе і для мене. Се не з злого серця, рибонько, а для нашого добра. Від любого пана мила й рана — правда Реґінко? Я знаю, ти у мене добра, ти менї не візьмеш сего за зле. А на що була потрібна вся та історія при сьвідках, се ти пізнаєш, як трошка старша будеш. І як Бог дасть тобі лїпший розум, то може й подякуєш менї. А тепер годї вже стояти та глядїти на мене так, як на людоїда! Ну, заспокій ся! Промов слово!

І він при тім пробував усьміхати ся до неї, але якось не міг довше дивити ся в її лице. Те лице виглядало страшно — з слїдами колишньої краси, оббрукане кровю, блїде і з несамовито блискучими очима, воно виглядало як лице Медузи.

— Е, та що я буду до тебе балакати! Роби як собі хочеш! Думай як собі знаєш! Байдужісїнько менї. Від сьогоднї маю тебе в руках, ось що головне. Від сьогоднї мусиш гнути ся передомною, мусиш так скакати, як я заграю. А скоро що не по мойому — нагоню з хати, викину на вулицю, ще й сам замельдую до полїції, велю втягнути тебе на лїсту таких женщин — знаєш? О, моя рибонько, я давно ждав на сю хвилю! Се буде мій тріумф, моя сатисфакція за Гануську, тямиш? У мене память добра, тай рахунку я знаю на стілько, що хто

— 215 —

менї зробив одну прикрість, я йому зроблю десять, тай ще одинацяту додам причинку. Я казав тобі тодї: пожалуєш сего — ти не слухала! Тепер маєш!

Він устав із софи, наблизив ся до неї, але зараз знов відступив ся, мов щось відпихало його.

— Тьфу! — мовив відвертаючись. — Кілько клопоту мусить чоловік перейти з тим бабським насїнєм! Поки з ними договориш ся до ладу, то волів би копу пшеницї змолотити. Аж у горлї пересохло! Ану, чи є де в шафцї хоч крапля якої живицї?

І він пішов до креденсу, виняв із него фляшку горілки і не шукаючи чарки підійшов знов до стола.

— Ось приятелька, лїпша від онтого окатого опудала! Ся нїколи не зрадить. Не богато вона вміє, але те, що вміє, удїлює завсїгди однаково. Здорове було, опудало!

І приткнувши шийку фляшки до уст він почав булькотати. Випідивши з половину того, що було в нїй, він поставив фляшку на стіл і сїв знов на софку.

— О, се чудесно! Мов огонь пішов по жилах. Ну, Реґіно, випий і ти! Na frasunek dobry trunek! Ану! Покріпись — побачиш, мов рукою від-